

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ &
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Ένα νέο διεθνές περιβάλλον: Προκλήσεις για την ελληνική μεταποίηση, τουρισμό και εξαγωγές

Νίκος Βέττας

Γενικός Διευθυντής IOBE

Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

www.iobe.gr | vettas@iobe.gr

Αναγνωστική Εταιρία Κερκύρας

Κέρκυρα | 30.05.2025

Καλώς ήρθατε στο Greece in Numbers Τον κόμβο δεδομένων για την Ελλάδα

Μακροοικονομικοί Δείκτες

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
Δημόσιες δαπάνες, επενδύσεις
και απόθεμα κεφαλαίου
Περιφερειακή οικονομική
δραστηριότητα
Παραγωγικότητα
Οικονομικό κλίμα
Περισσότερα

Τιμές

Τιμές καταναλωτή
Τιμές παραγωγού
Τιμές ακινήτων

Αγορά Εργασίας

Βασικοί δείκτες
Απασχόληση
Ανεργία
Κενές θέσεις εργασίας
Μισθοί

Κρατικές Δαπάνες, Κρατικά Έσοδα και Δημόσιο Χρέος

Δαπάνες
Έσοδα
Δημόσιο χρέος

Βιοτικό Επίπεδο, Ανισότητα και Κοινωνική Προστασία

Κατανάλωση και βιοτικό επίπεδο
Εισόδημα και ανισότητα
Υλική στέρηση και φτώχεια
Κοινωνική προστασία

Δημόσιες Υπηρεσίες

Δικαιοσύνη
Δημόσια τάξη
Εκπαίδευση
Υγεία
Πολιτισμός

Πληθυσμός

Δείκτες πληθυσμού
Νοικοκυριά και οικογένειες
Γεννήσεις
Θάνατοι
Μετανάστευση
Περισσότερα

Περιβάλλον

Εκπομπές αερίων
Χρήση νερού
Χρήση υλικών
Διαχείριση αποβλήτων
Περιβαλλοντικοί φόροι και
επενδύσεις

Τραπεζικοί και Χρηματοοικονομικοί Δείκτες

Καταθέσεις
Δάνεια
Μη εξυπηρετούμενα δάνεια και
προβλέψεις
Ισολογισμοί των τραπεζών

Διεθνές Εμπόριο και Ισοζύγιο Πληρωμών

Διεθνές εμπόριο
Ισοζύγιο πληρωμών

Κλάδοι και επιχειρήσεις

Χαρακτηριστικά επιχειρήσεων
Γεωργία και αλιεία
Ναυτιλία
Τουρισμός

Ενέργεια

Παραγωγή και κατανάλωση
ενέργειας
Τιμές ενέργειας
Δομή αγοράς ενέργειας
Ασφάλεια της παροχής ενέργειας

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ &
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Σε συνεργασία με

Hellenic Observatory Centre
for Research on Contemporary
Greece and Cyprus
Research at LSE

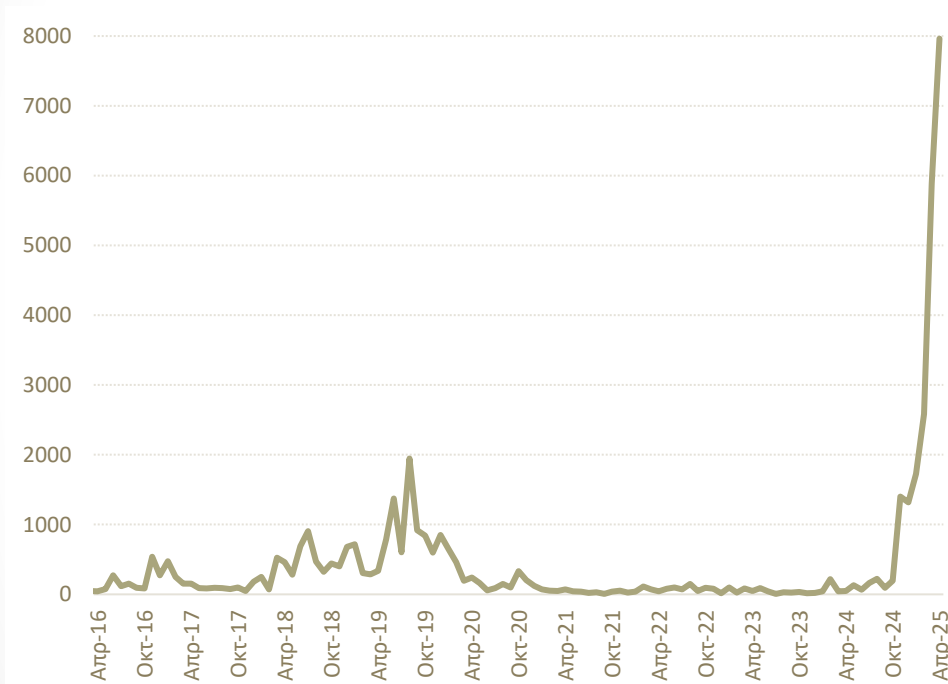
&

Yale MACMILLAN CENTER
Hellenic Studies Program

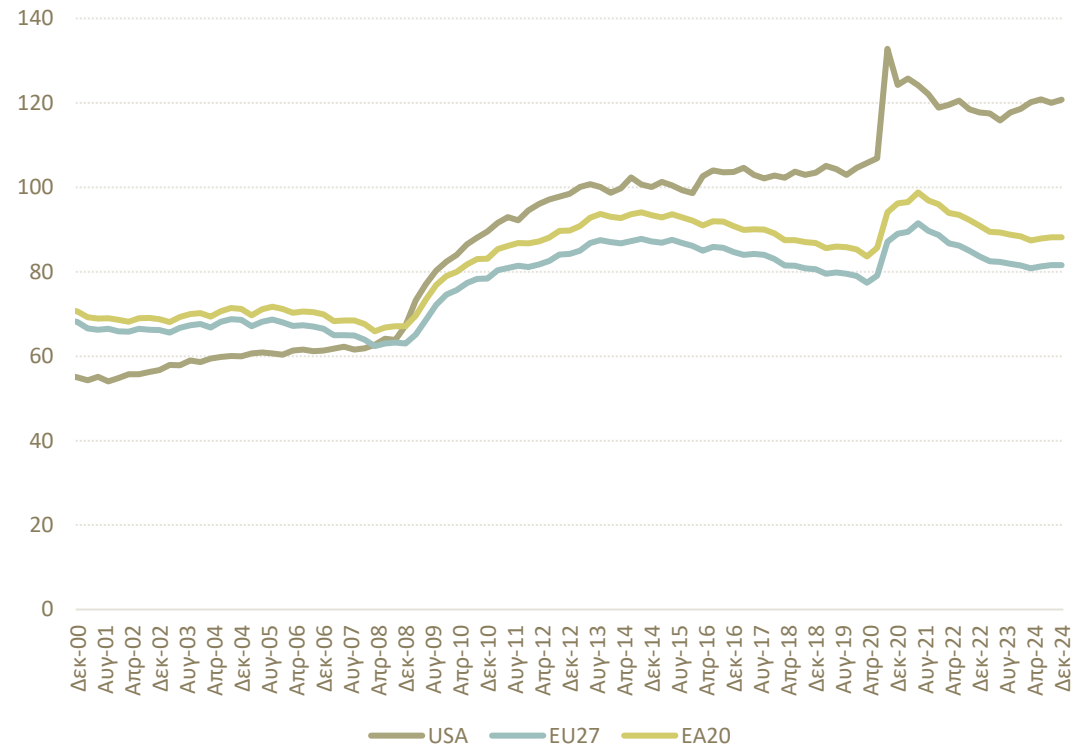
ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ο νέος εμπορικός προστατευτισμός εγείρει υψηλή αβεβαιότητα διεθνώς...

Δείκτης αβεβαιότητας στην
εμπορική πολιτική

Χρέος γενικής κυβέρνησης,
ως % του ΑΕΠ

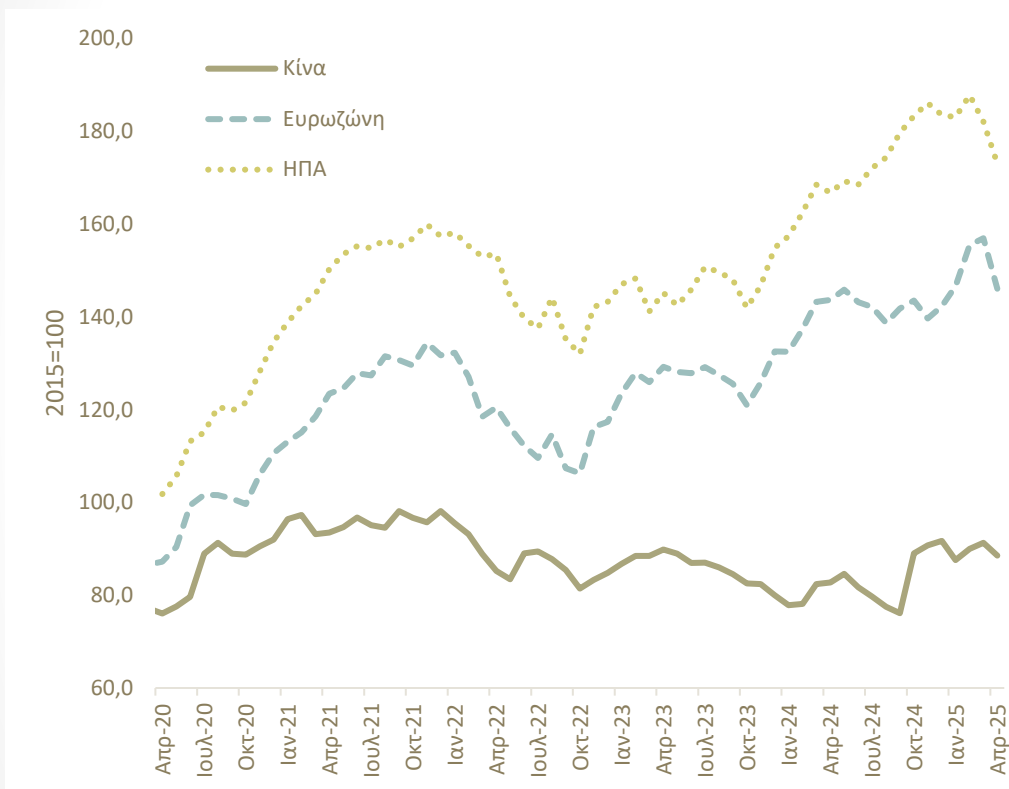

Πηγές: US Economic Policy Uncertainty, FED St.Louis, Eurostat

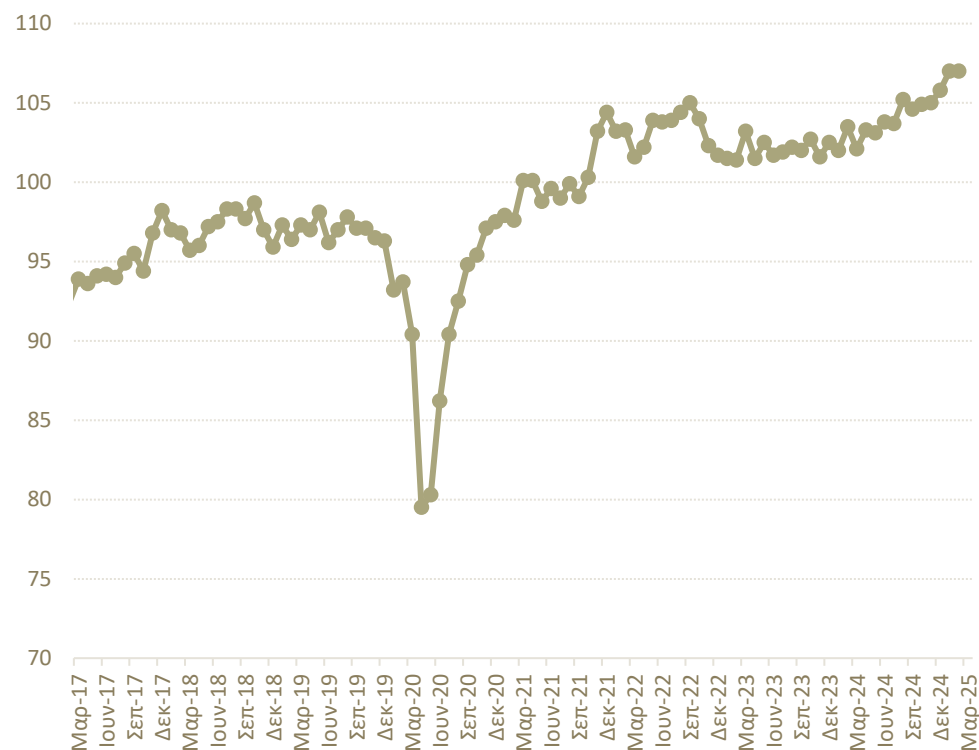
... ενώ το **δημόσιο χρέος** στις ανεπτυγμένες οικονομίες έχει αυξηθεί, ειδικά μετά τη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 και τις πολιτικές χαλάρωσης που ακολούθησαν.

Το θετικό διεθνές επενδυτικό κλίμα διαταράχθηκε στις ανεπτυγμένες αγορές στις αρχές του 2025...

Διεθνείς αγορές μετοχών

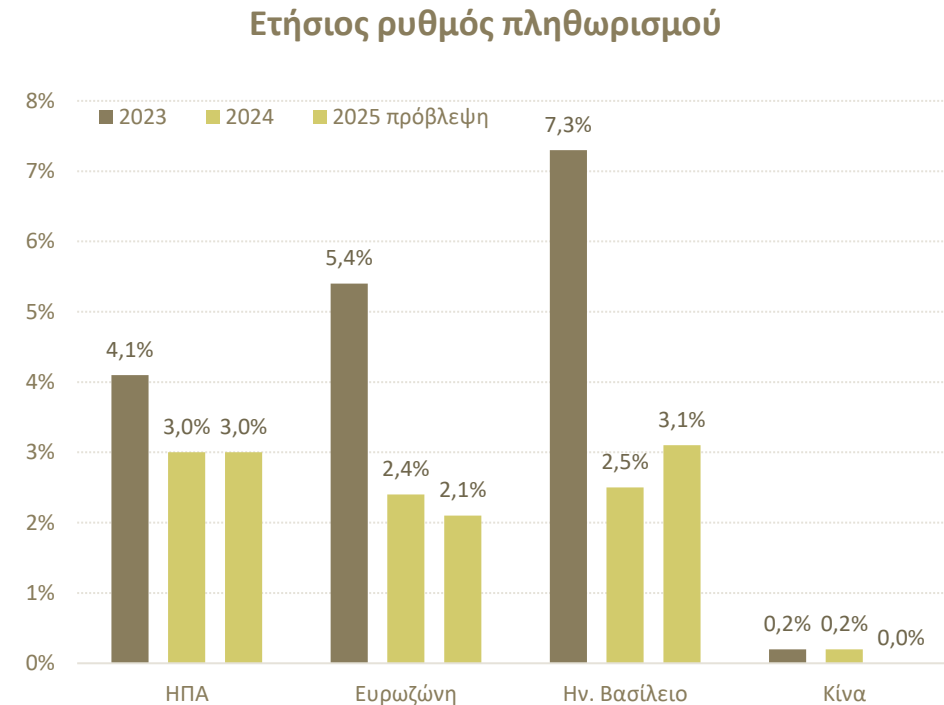
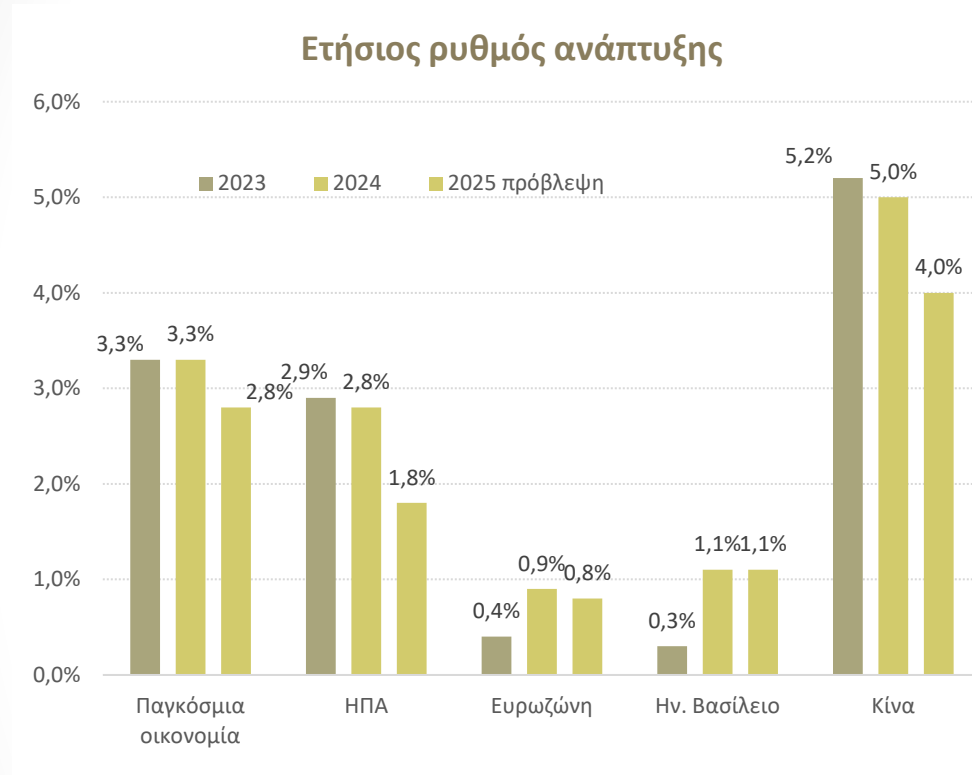
Δείκτης όγκου διεθνούς εμπορίου
(2021=100)

Πηγές: ΔΝΤ, ΟΟΣΑ, CPB

... με μεγάλη αύξηση της μεταβλητότητας, ενώ ο όγκος του παγκόσμιου εμπορίου δεν έχει (ακόμα) επιβραδυνθεί.

Η Ευρώπη υπολείπεται σε ρυθμούς ανάπτυξης, ο πληθωρισμός υποχώρησε το 2024, νέες πιέσεις το 2025

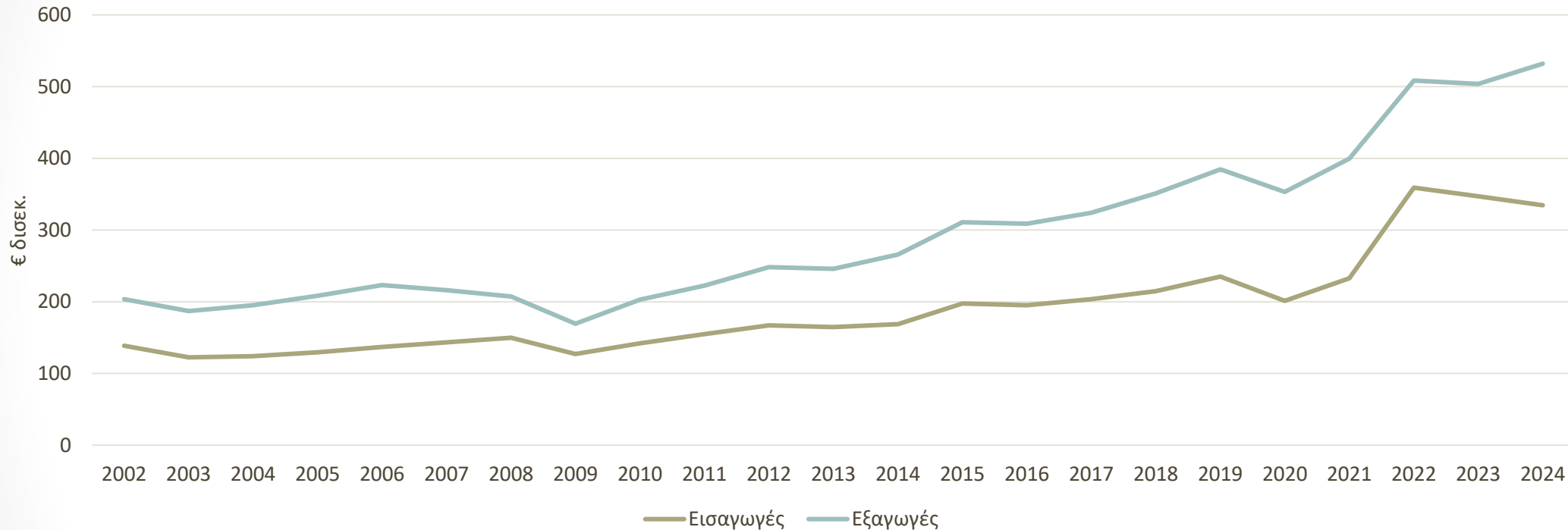

Πηγή: IMF WEO, Απρίλιος 2025

Οι διεθνείς οργανισμοί αναθεώρησαν πρόσφατα τις προβλέψεις τους για την ανάπτυξη (προς τα κάτω) και τον πληθωρισμό (προς τα πάνω για ΗΠΑ, προς τα κάτω για Κίνα).

Το 2024, οι Ηνωμένες Πολιτείες ήταν ο μεγαλύτερος εταίρος για τις εξαγωγές αγαθών της ΕΕ (20,6%)...

Διμερές εμπόριο αγαθών της ΕΕ27 με ΗΠΑ, 2002-2024

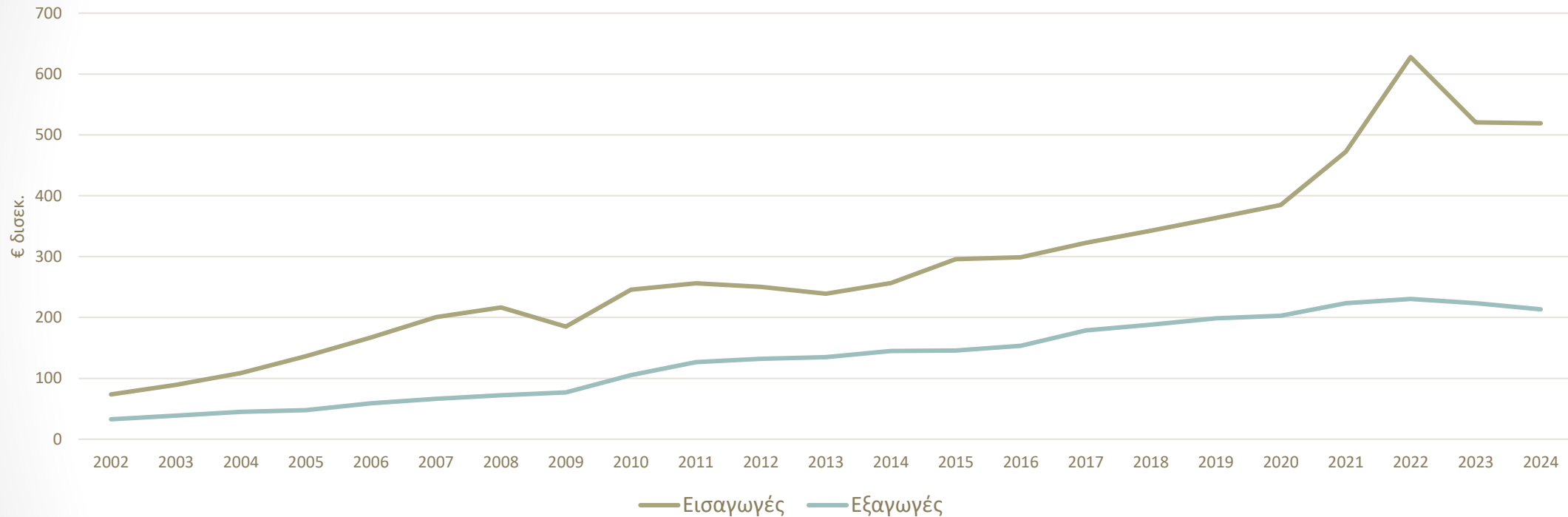

Πηγή: Eurostat

...και ο δεύτερος μεγαλύτερος εταίρος για τις εισαγωγές αγαθών της ΕΕ (13,7%). Μεταξύ των χωρών της ΕΕ, η Ολλανδία ήταν ο μεγαλύτερος εισαγωγέας αγαθών από τις ΗΠΑ και η Γερμανία ο μεγαλύτερος εξαγωγέας αγαθών προς τις ΗΠΑ.

Η Κίνα είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της ΕΕ σε αγαθά μετά τις ΗΠΑ...

Διμερές εμπόριο αγαθών της ΕΕ27 με Κίνα, 2002-2024

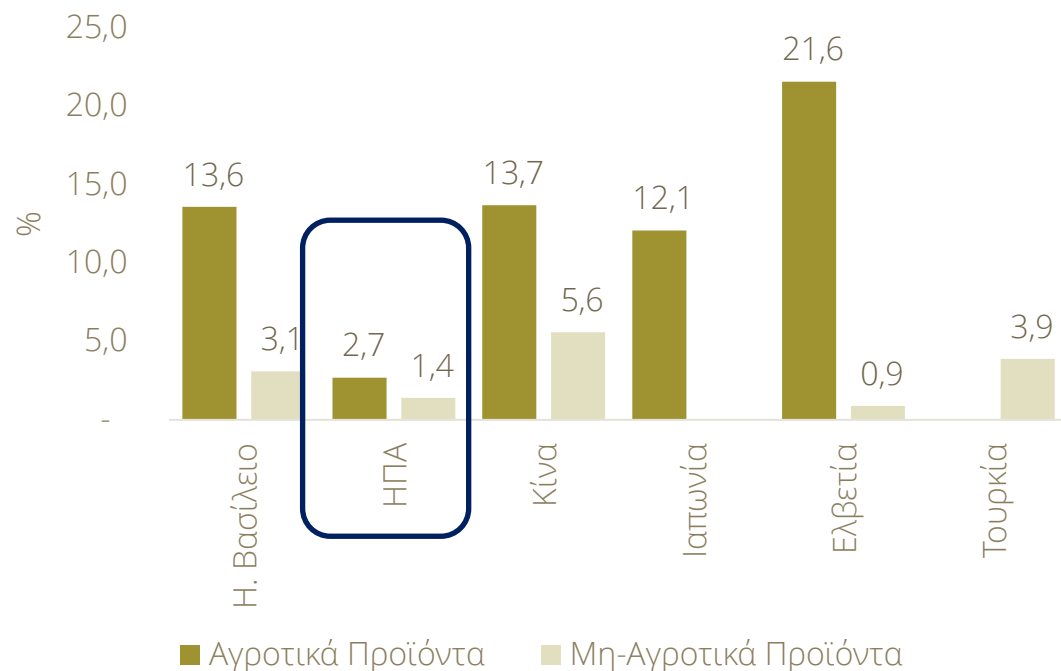

Πηγή: Eurostat

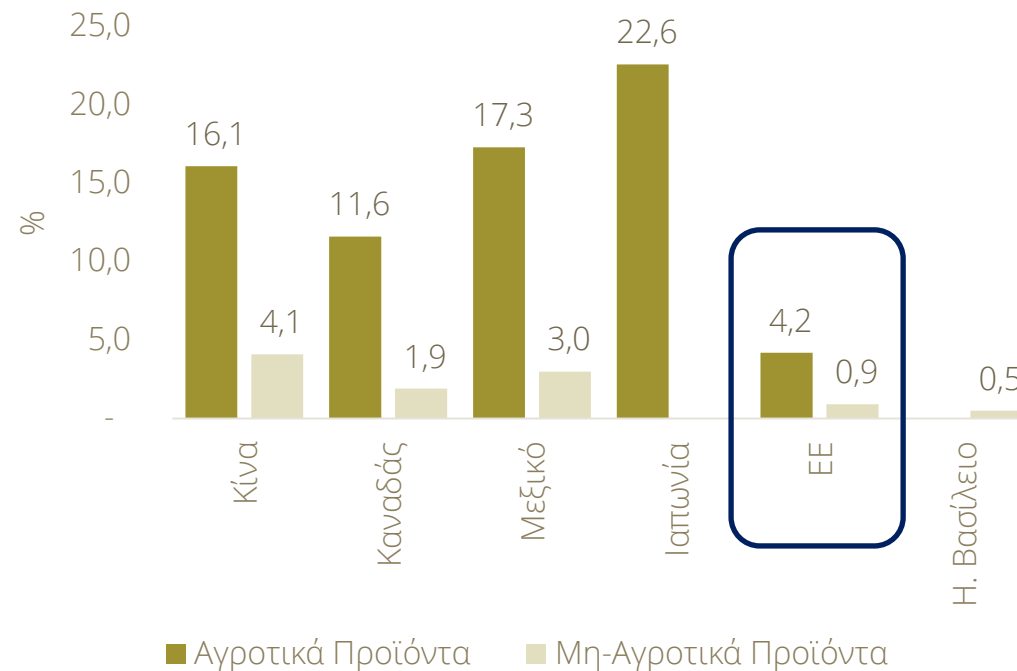
...με το διμερές εμπόριο να φτάνει τα 858 δισεκατομμύρια ευρώ το 2022. Η Κίνα είναι ο τρίτος μεγαλύτερος εταίρος της ΕΕ όσον αφορά τις εξαγωγές και ο μεγαλύτερος όσον αφορά τις εισαγωγές. Το εμπορικό ισοζύγιο ΕΕ-Κίνας είναι επίμονα υπέρ της Κίνας

Οι δασμοί που επέβαλλαν η ΕΕ και οι ΗΠΑ στις μεταξύ τους εισαγωγές ήταν από τους χαμηλότερους μεταξύ των βασικών τους εμπορικών εταίρων

Μέσος σταθμισμένος δασμολογικός συντελεστής στα προϊόντα που εξάγει η ΕΕ ανά προορισμό, 2023

Μέσος σταθμισμένος δασμολογικός συντελεστής στα προϊόντα που εξάγουν οι ΗΠΑ ανά προορισμό, 2023

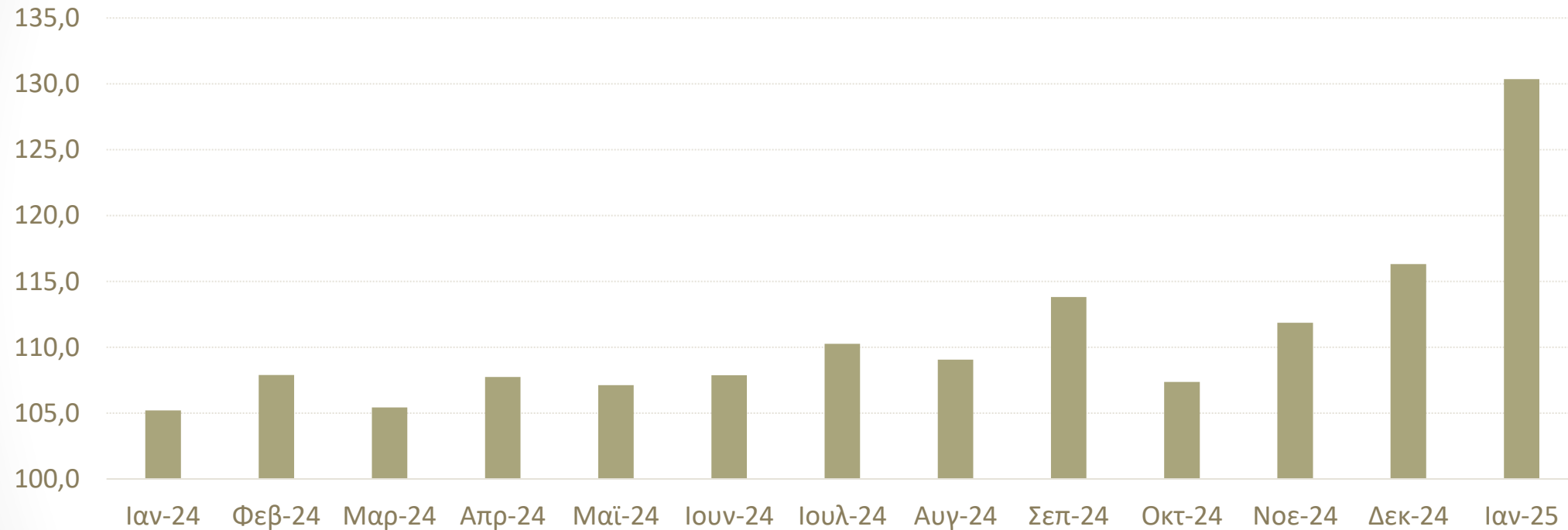

Πηγή: World Trade Organization (WTO)

- Στο 2,7% ο μέσος δασμολογικός συντελεστής που επέβαλλε η ΕΕ στα εισαγόμενα προϊόντα της
- Στο 2,2% ο μέσος δασμολογικός συντελεστής που επέβαλλαν μέχρι πρότινος οι ΗΠΑ στα εισαγόμενα προϊόντα τους

Οι αμερικανικές εισαγωγές έχουν επιταχυνθεί ραγδαία τους τελευταίους μήνες...

Δείκτης εισαγωγών στις ΗΠΑ (2021=100)

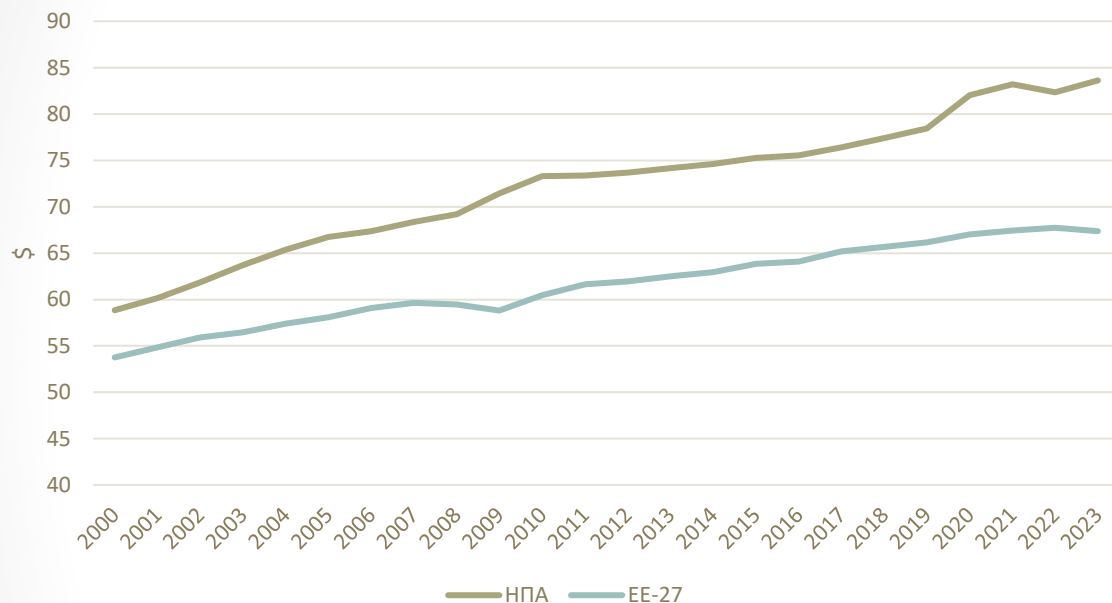

Πηγή: CPB

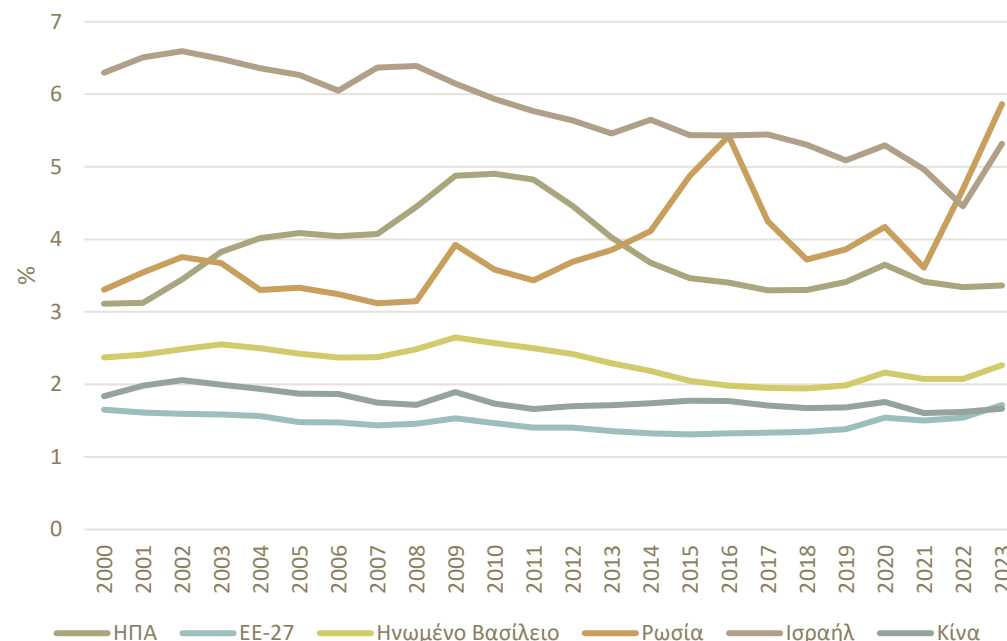
...αντανακλώντας μια πιθανή **στρατηγική αποθεματοποίησης** των επιχειρήσεων ενόψει αναμενόμενων δασμών σε ένα ευρύτερο φάσμα εισαγόμενων αγαθών.

Η Ευρωπαϊκή οικονομία αντιμετωπίζει σειρά προκλήσεων

Παραγωγικότητα της εργασίας (ΑΕΠ ανά ώρα εργασίας), ΗΠΑ & ΕΕ-27, 2000-2023

Αμυντικές δαπάνες (% του ΑΕΠ), 2000-2023

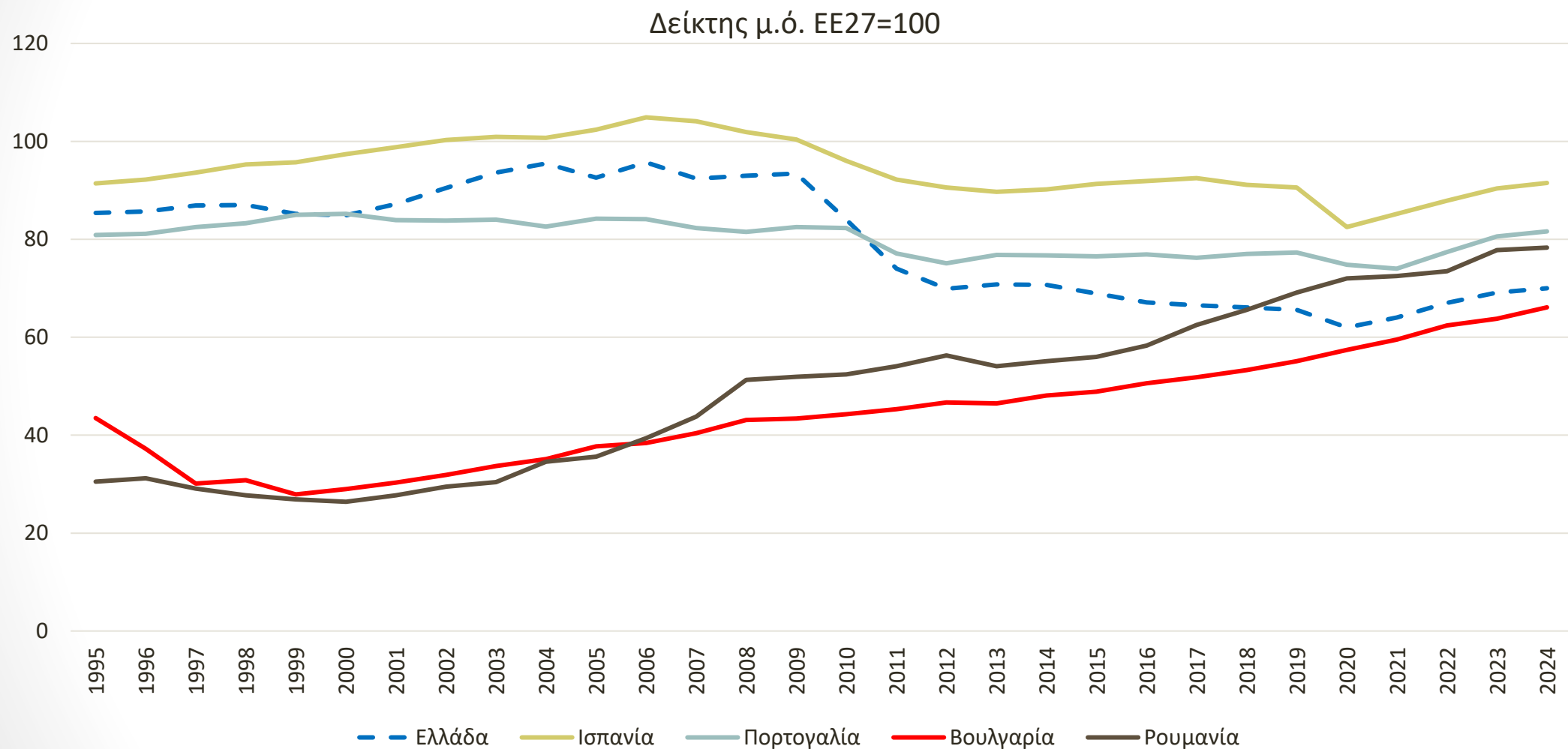
Πηγές: ΟΟΣΑ, Παγκόσμια Τράπεζα, Επεξεργασία: IOBE

Σημείωση: Η παραγωγικότητα μετράται σε δολάρια ΗΠΑ ανά ώρα, ισοδύναμους όρους αγοραστικής δύναμης, σε σταθερές τιμές του 2015.

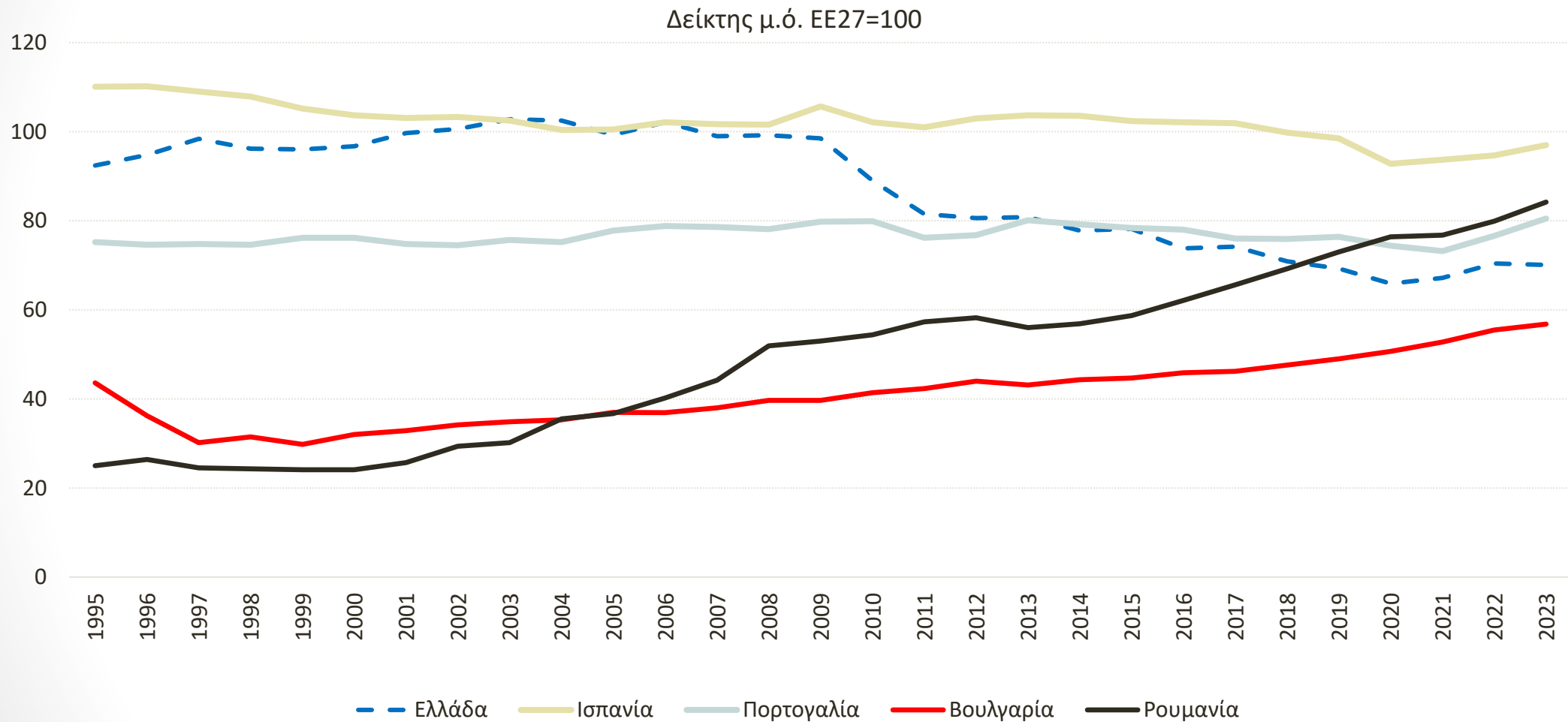
- Το κενό παραγωγικότητας μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ διευρύνθηκε, από 15% το 2002 σε 30% το 2023.
- Μόνο 10 κράτη-μέλη της ΕΕ ξεοδεύουν τουλάχιστον 2% του ΑΕΠ για αμυντικές δαπάνες σύμφωνα με τις δεσμεύσεις του ΝΑΤΟ.
- Κείμενα στρατηγικής για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στην ΕΕ (Ντράγκι 2024, «πυξίδα» 2025, «καθαρή» βιομηχανική συμφωνία 2025, ReArm).

ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

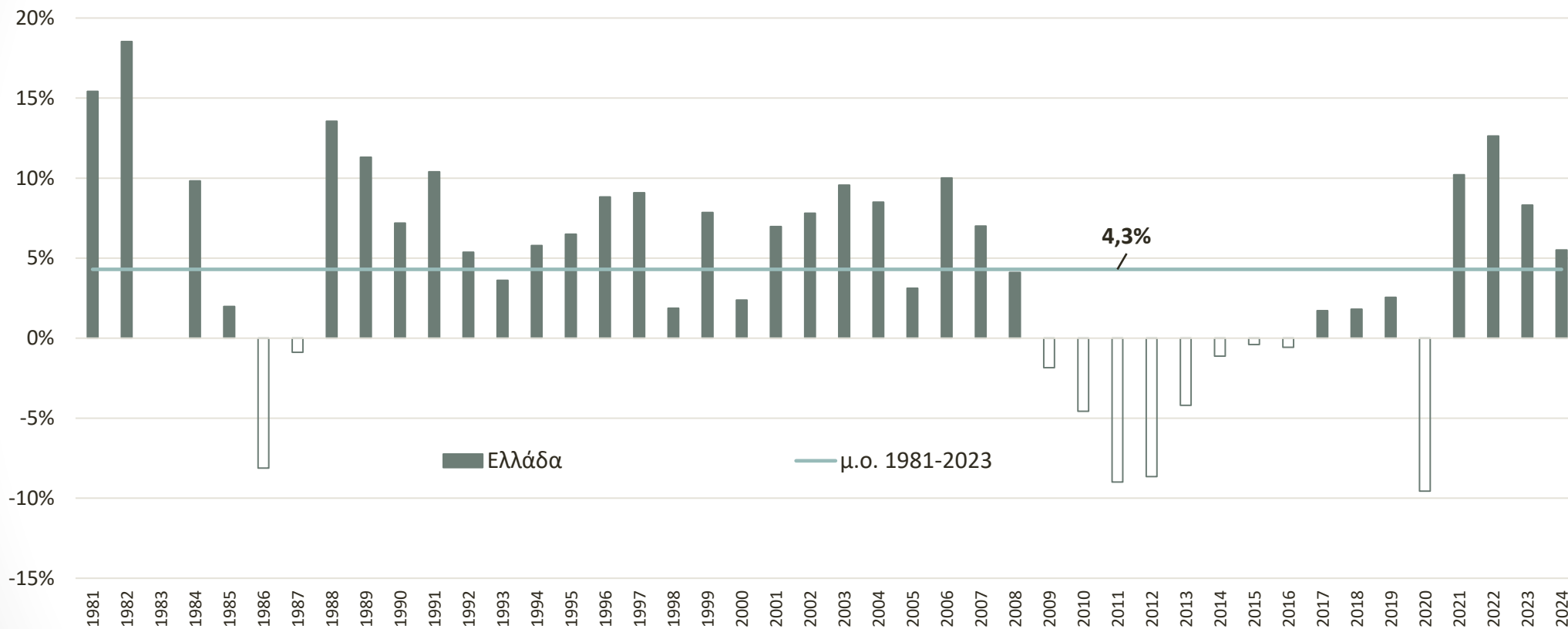
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ, σε όρους αγοραστικής δύναμης

ΑΕΠ ανά εργαζόμενο, σε όρους αγοραστικής δύναμης

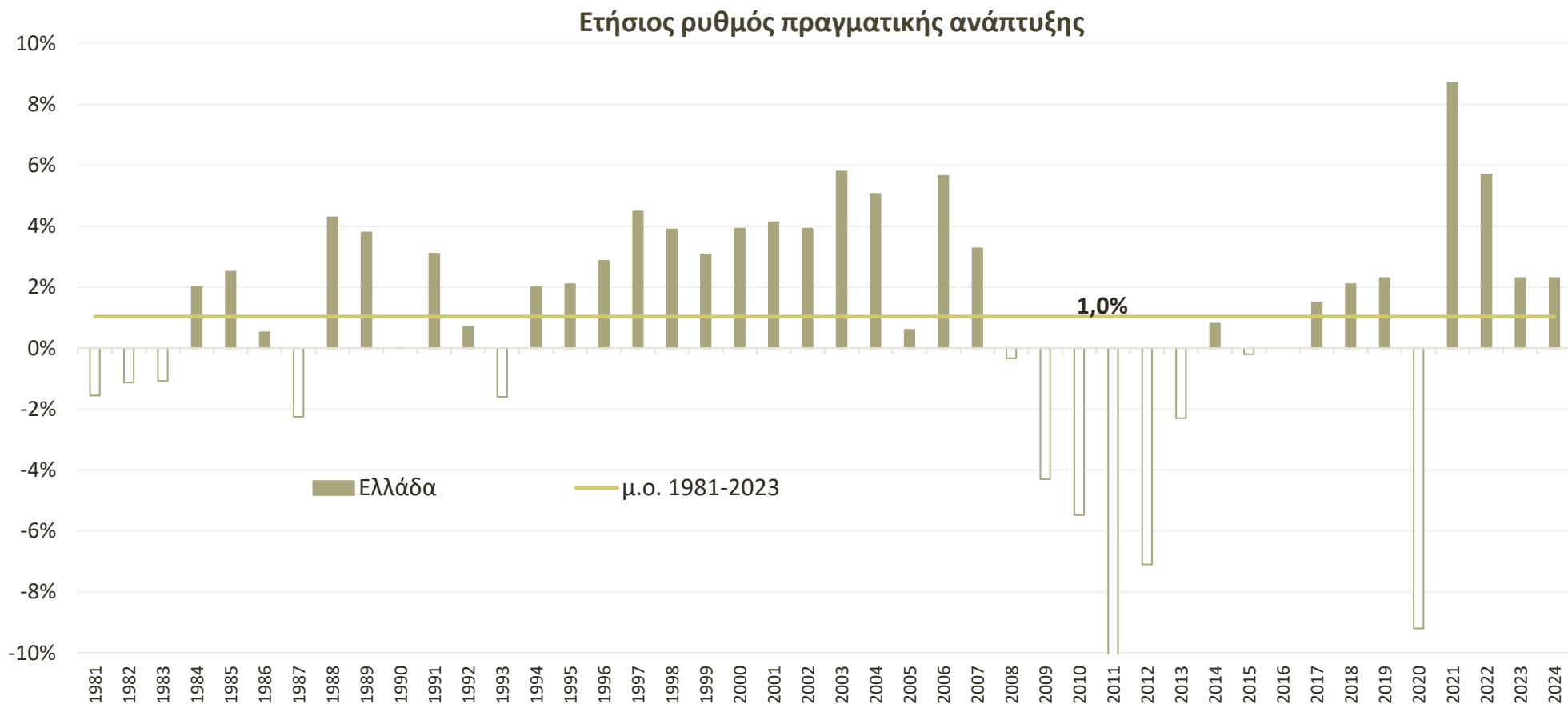

Ετήσιος ρυθμός ονομαστικής μεγέθυνσης

Πηγή: Eurostat, Ameco

Προοπτικές ανάπτυξης

Πηγή: Eurostat, Ameco

Υστέρηση στις εξαγωγές

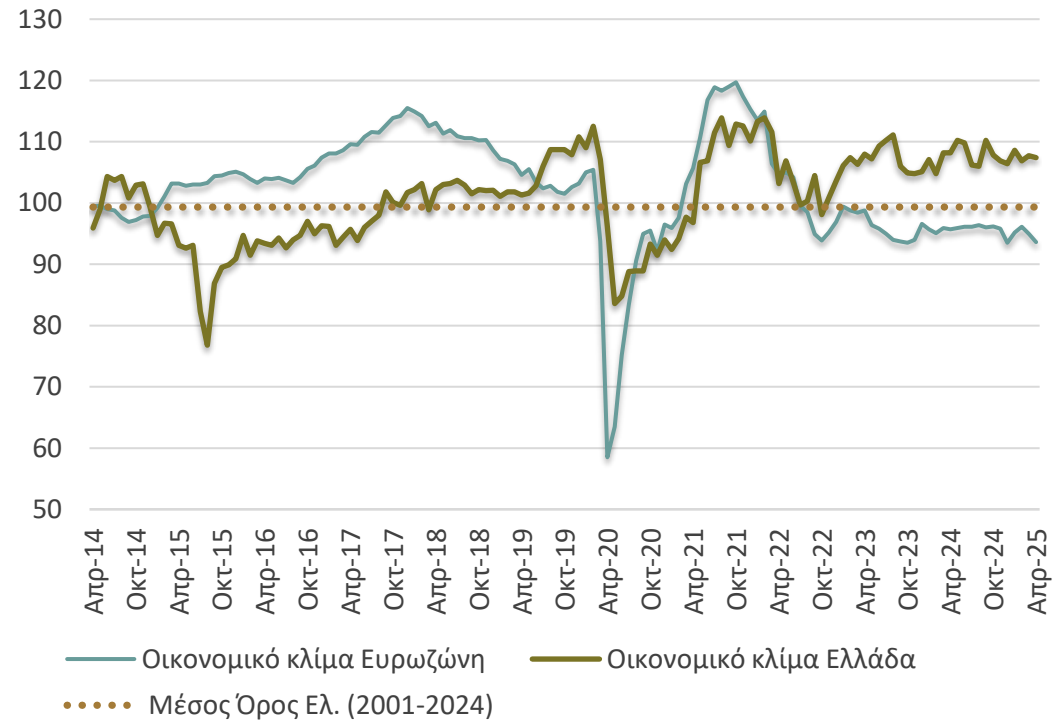
	Εξαγωγές ως % του ΑΕΠ, Ελλάδα, 2019	Εξαγωγές ως % του ΑΕΠ, ΕΖ-9, 2019
Σύνολο εξαγωγών	37.2	65.5
Αγροτικά προϊόντα, τρόφιμα, και πρώτες ύλες	4.4	6.4
Πετρελαιοειδή	6.3	3.0
Βιομηχανικά προϊόντα	9.2	38.2
Μεταφορές (κυρίως θαλάσσιες)	7.5	4.5
Τουρισμός	7.8	4.0
Άλλες υπηρεσίες (υγεία, εκπαίδευση, ΤΠΕ κτλ.)	2.0	9.3

Πηγή - Έκθεση «Επιτροπής Πισσαρίδη»

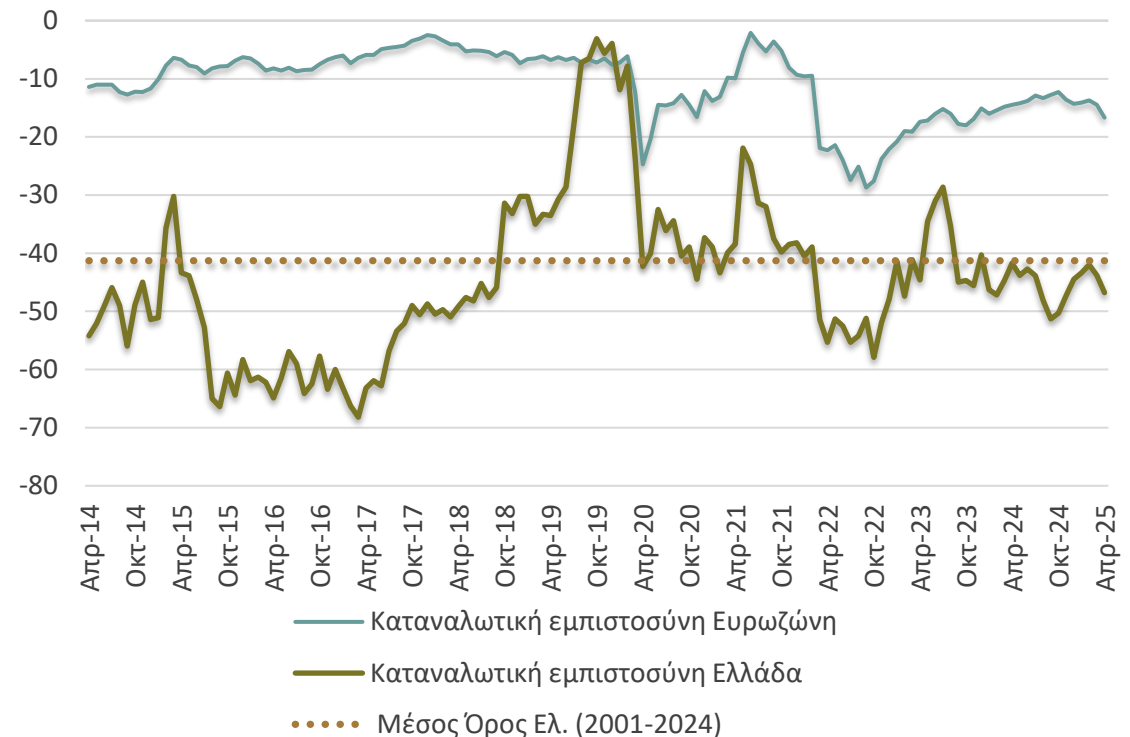
Σημ: ΕΖ-9: Χώρες της Ευρωζώνης συγκρίσιμες ως προς τον πληθυσμό με την Ελλάδα: Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Τσεχία, Δανία, Ουγγαρία, Ολλανδία, Σουηδία

Μικρή βελτίωση οικονομικού κλίματος το α' τετράμηνο του 2025, έναντι στασιμότητας στην Ευρώπη

Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

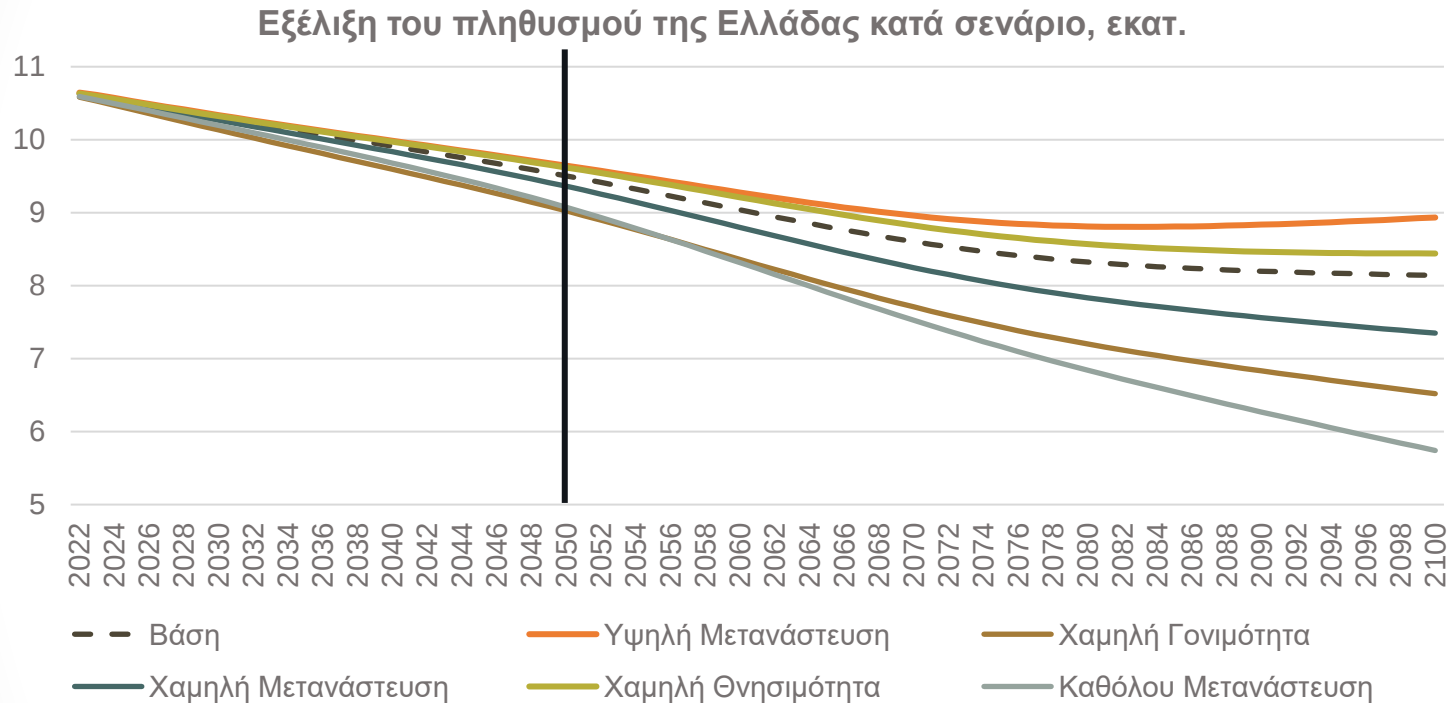
Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης

Πηγή: ΙΟΒΕ, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Αισθητή ανάκαμψη της **Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** στα τέλη του 2024 και τις αρχές του 2025, σε αντίθετη πορεία η οικονομία της Ευρωζώνης, με σχετική υποχώρηση.

Οι μακροχρόνιες δημογραφικές τάσεις στην Ελλάδα είναι έντονα αρνητικές

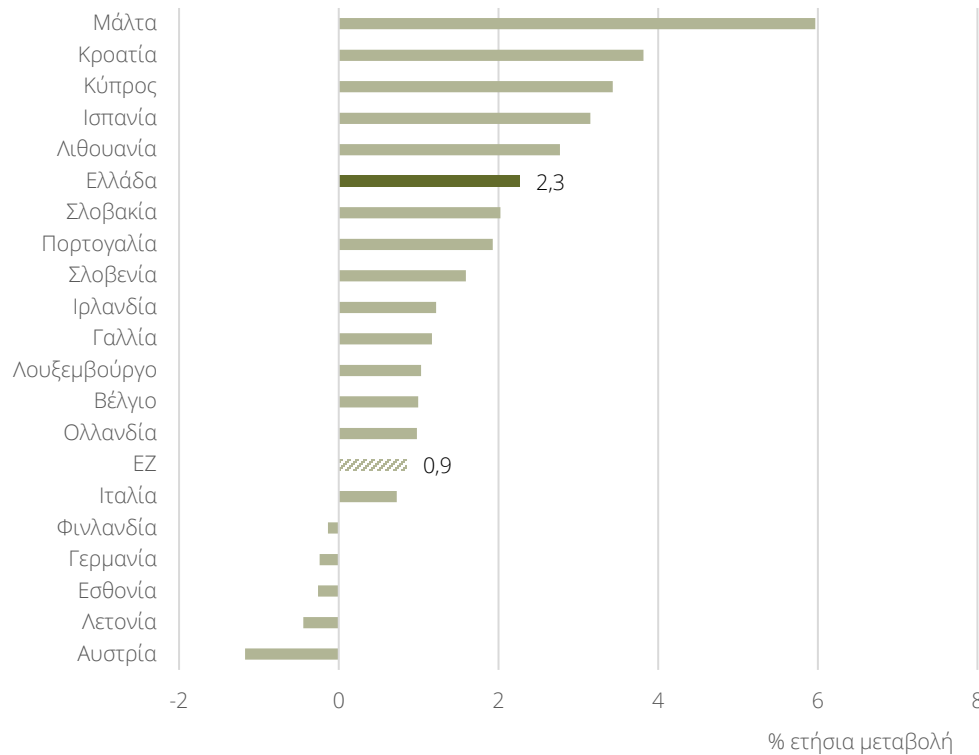
- Η πληθυσμιακή μείωση των τελευταίων ετών αναμένεται να συνεχιστεί, με σχετικά μικρή ευαισθησία ως προς τις υποθέσεις των προβολών έως το 2050.
- Ωστόσο, μετά το 2050 διαφορετικές παραδοχές για τη μετανάστευση, τη γονιμότητα και τη θνησιμότητα οδηγούν σε πολύ μεγάλες αποκλίσεις (π.χ. 3,2 εκατ. άτομα διαφορά μεταξύ των σεναρίων υψηλής και μηδενικής μετανάστευσης).

- Εξετάζονται επιδράσεις και πολιτικές σε τομείς που αναμένεται να επηρεαστούν σημαντικά από τις δημογραφικές εξελίξεις
- Προτείνονται μέτρα για τη στήριξη της οικογένειας, τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, την αναμόρφωση των συστημάτων υγείας, εκπαίδευσης και συντάξεων, την ομαλή ενσωμάτωση μεταναστών και την προσέλκυση ατόμων υψηλής εξειδίκευσης (brain gain, digital nomads) εξομαλύνουν τις αρνητικές επιδράσεις του δημογραφικού προβλήματος

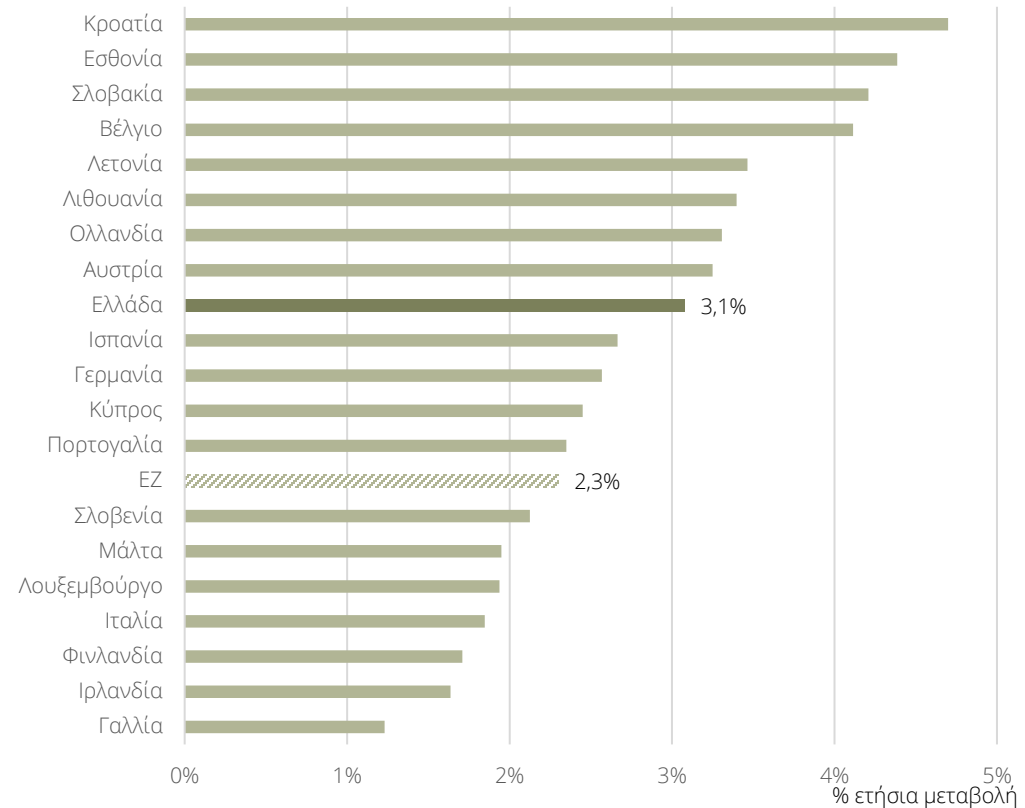
ΙΣΧΥΡΗ ΑΝΑΚΑΜΨΗ

Η Ελλάδα καταγράφει τον 5^ο υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης στην Ευρωζώνη...

Ρυθμός Μεταβολής ετήσιου πραγματικού ΑΕΠ, 2024

Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή, α' τριμ 2025

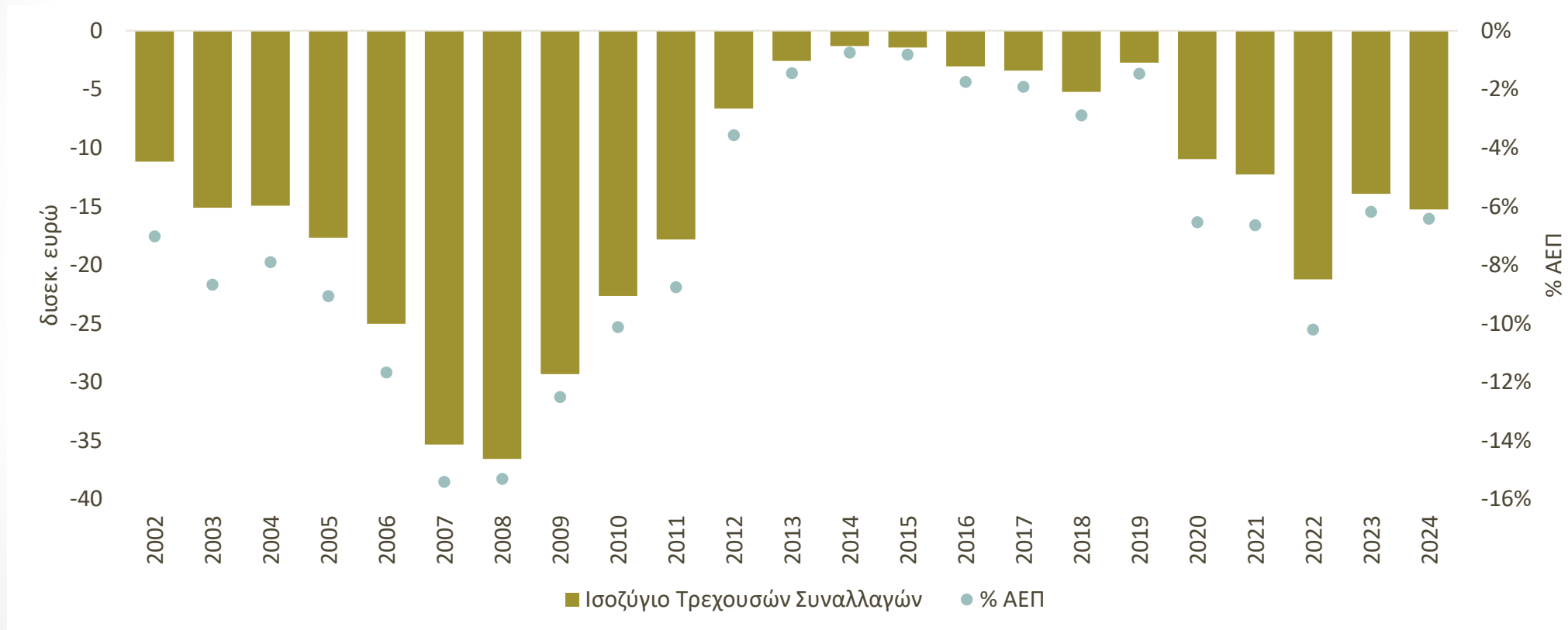

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

... αλλά και υψηλότερο ρυθμό πληθωρισμού από το μέσο όρο της ΕΖ.

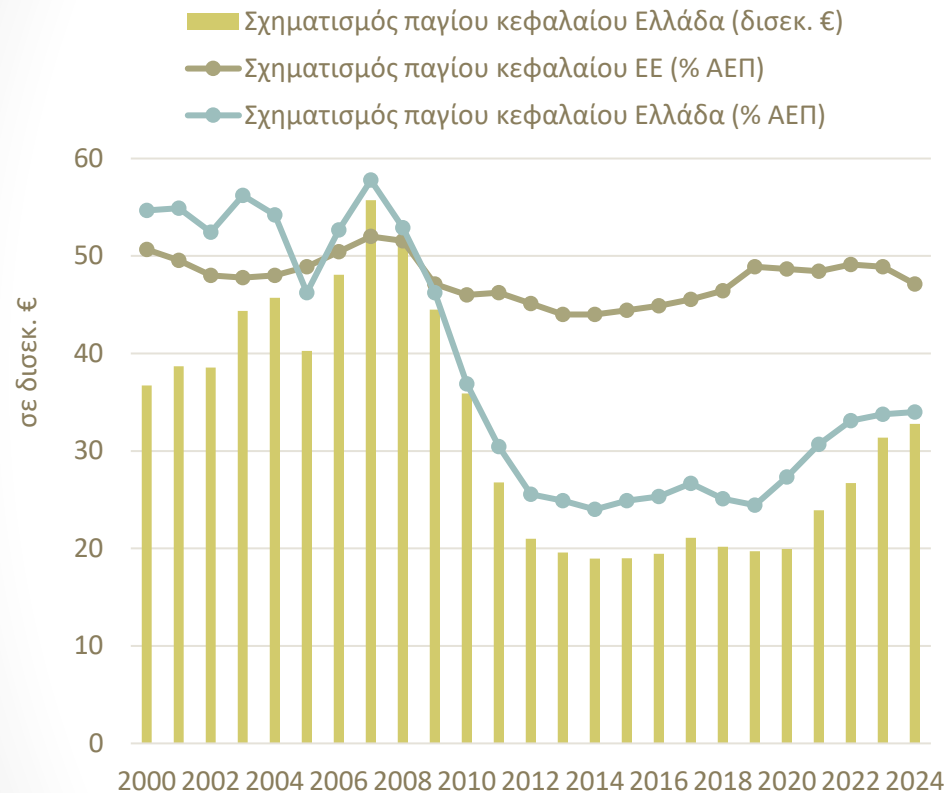
Παραμένει ωστόσο, η ανισορροπία στο εξωτερικό της ισοζύγιο...

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

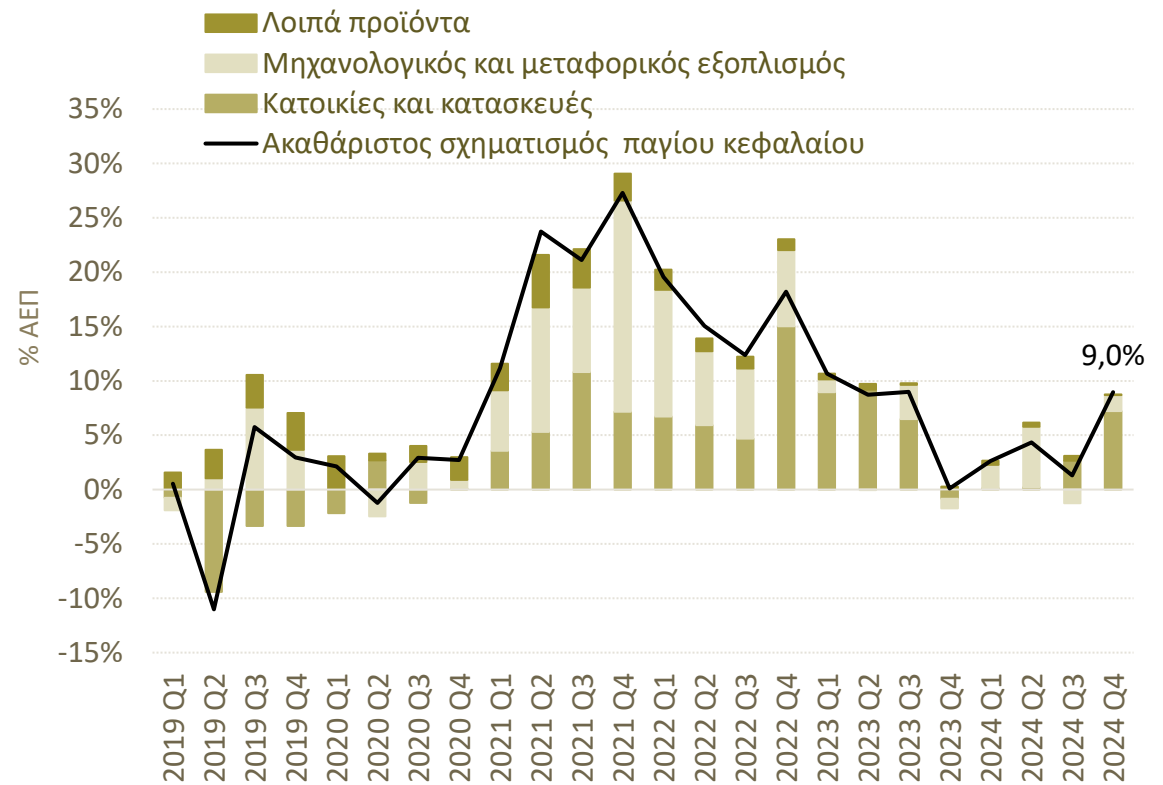

...με έλλειμμα άνω του 6% του ΑΕΠ

Το επενδυτικό κενό μειώνεται συστηματικά, αλλά αργά

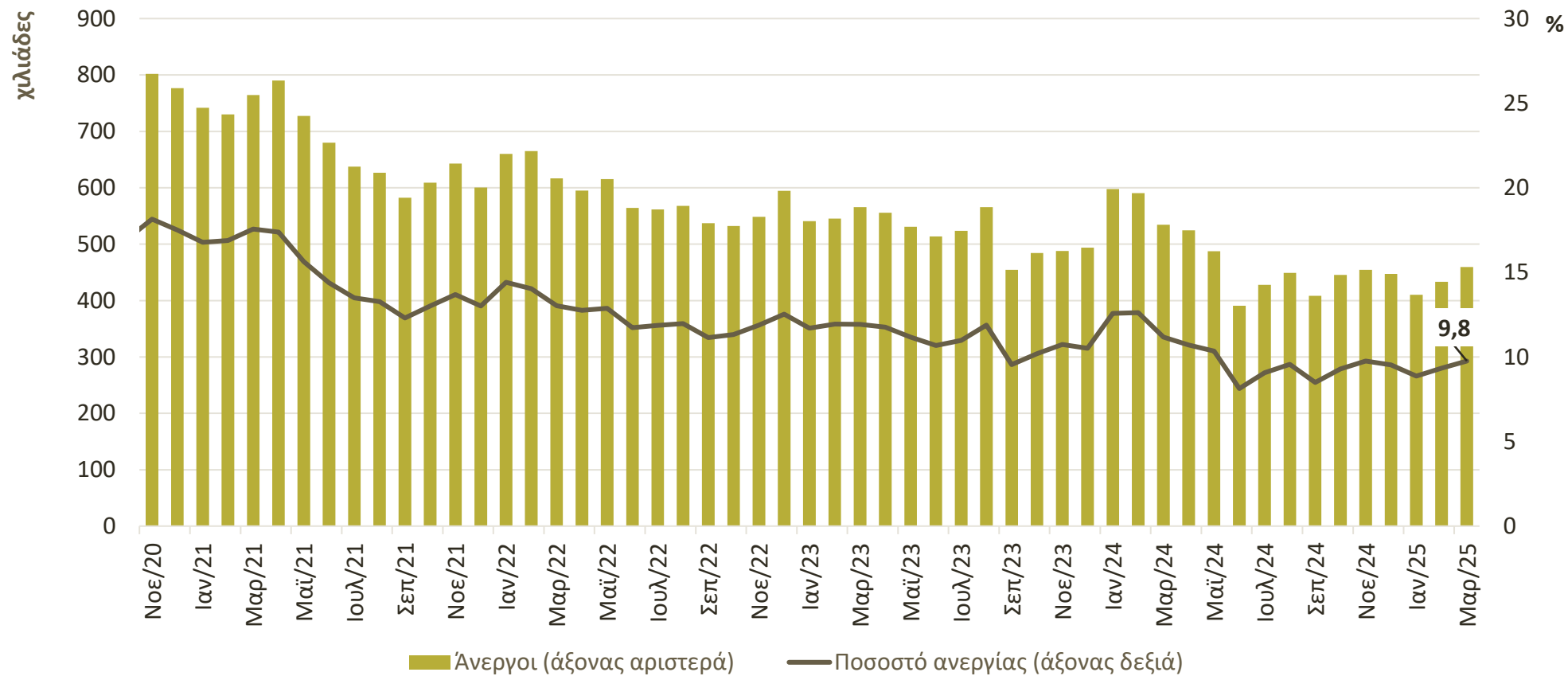
Ετήσια % μεταβολή για ε.δ παγίων επενδύσεων, συνεισφορά σε π.μ. ανά συνιστώσα

Υψηλή η συμβολή των κατοικιών-κατασκευών το 2023, του μηχανολογικού-μεταφορικού εξοπλισμού το 2024

Συστηματική υποχώρηση της ανεργίας

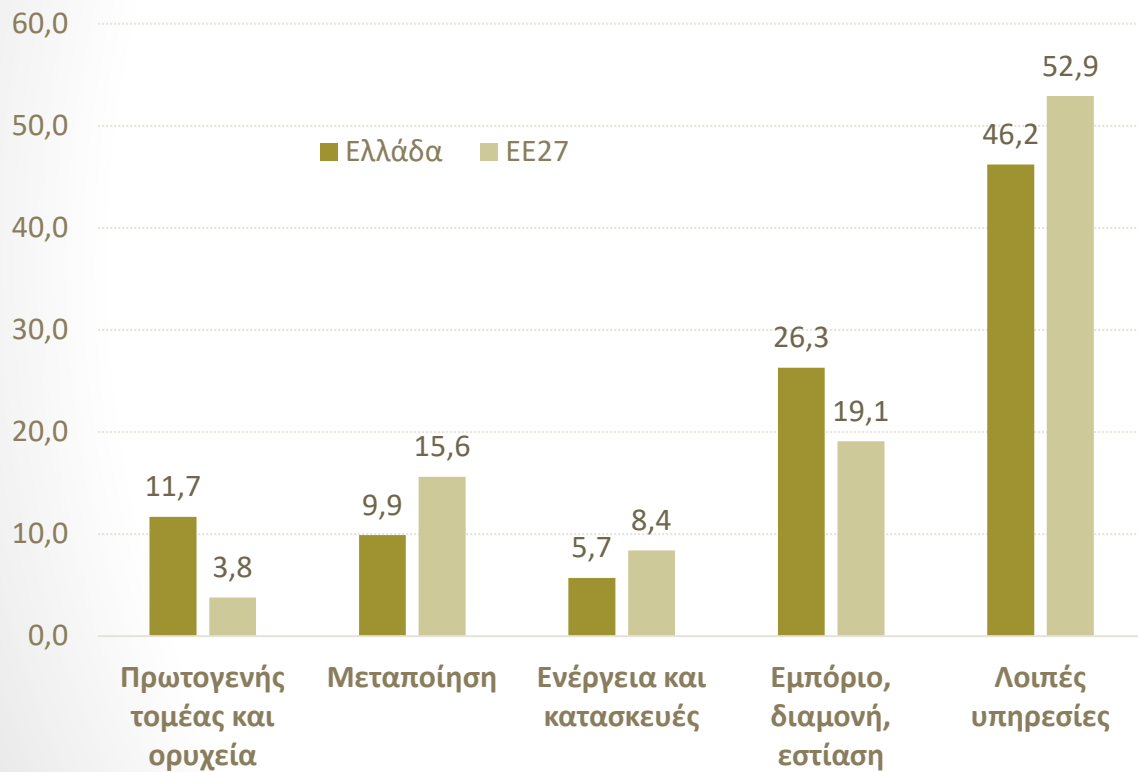
Ποσοστό ανεργίας* και αριθμός ανέργων στην Ελλάδα

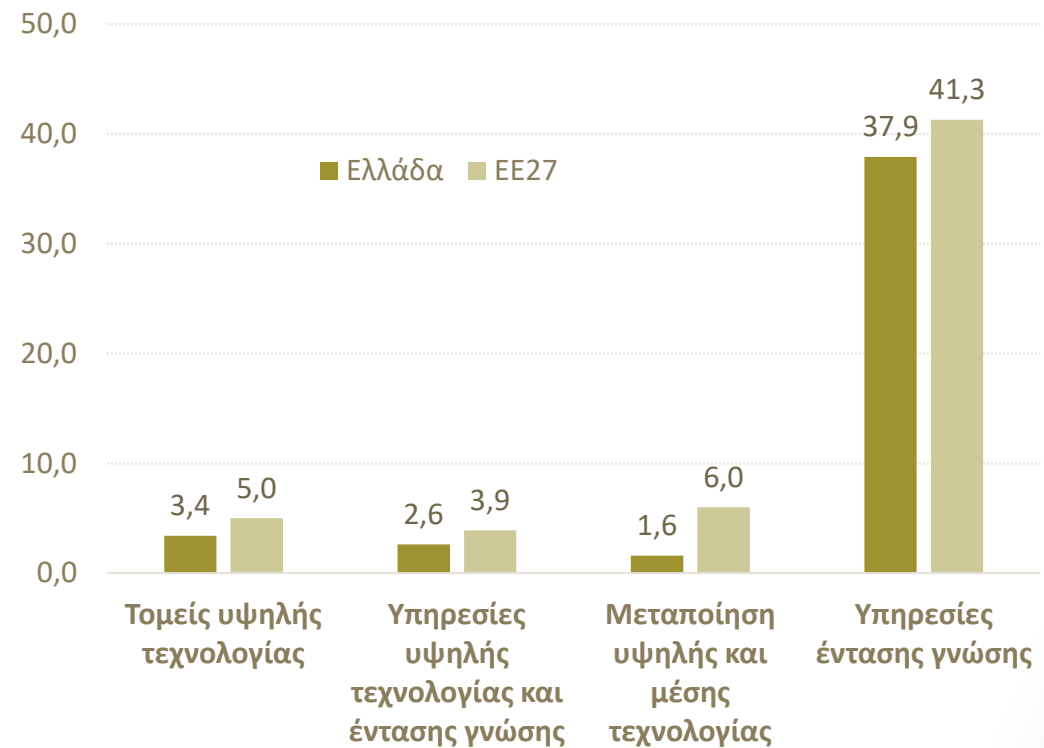
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, μη εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας

Η Ελλάδα, όμως, υπολείπεται της ΕΕ σε απασχόληση σε τομείς έντασης γνώσης και τεχνολογίας

Μερίδιο απασχόλησης σε βασικούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας, σε Ελλάδα και ΕΕ27, 2023
(ως % της συνολικής απασχόλησης)

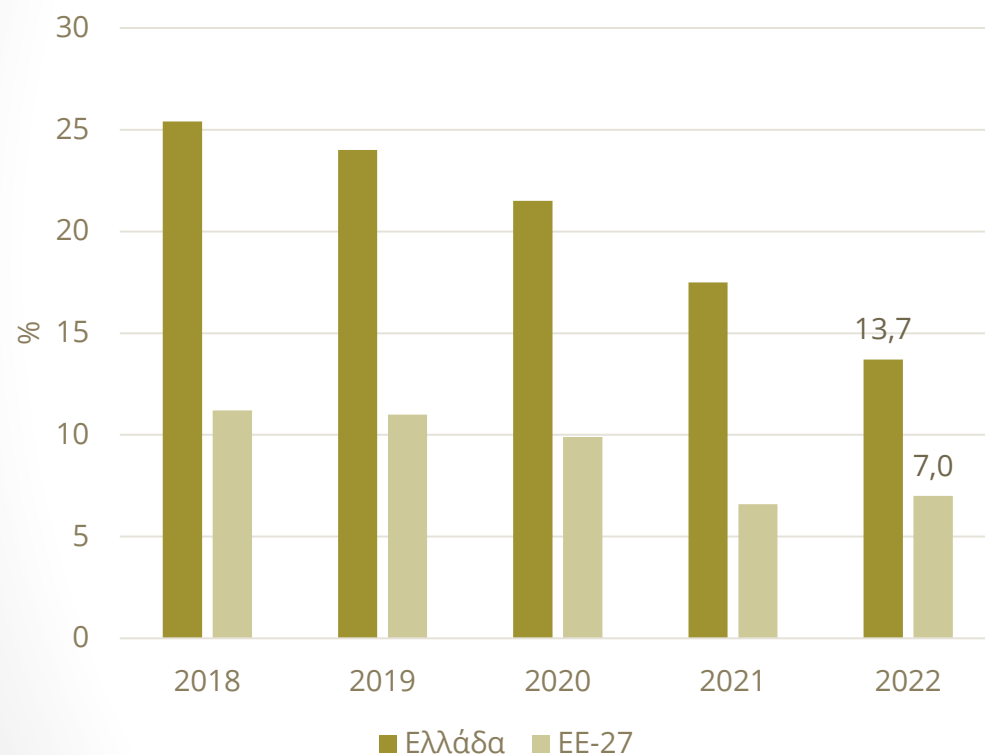
Μερίδιο απασχόλησης σε τομείς έντασης γνώσης και τεχνολογίας, σε Ελλάδα και ΕΕ27, 2023
(ως % της συνολικής απασχόλησης)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

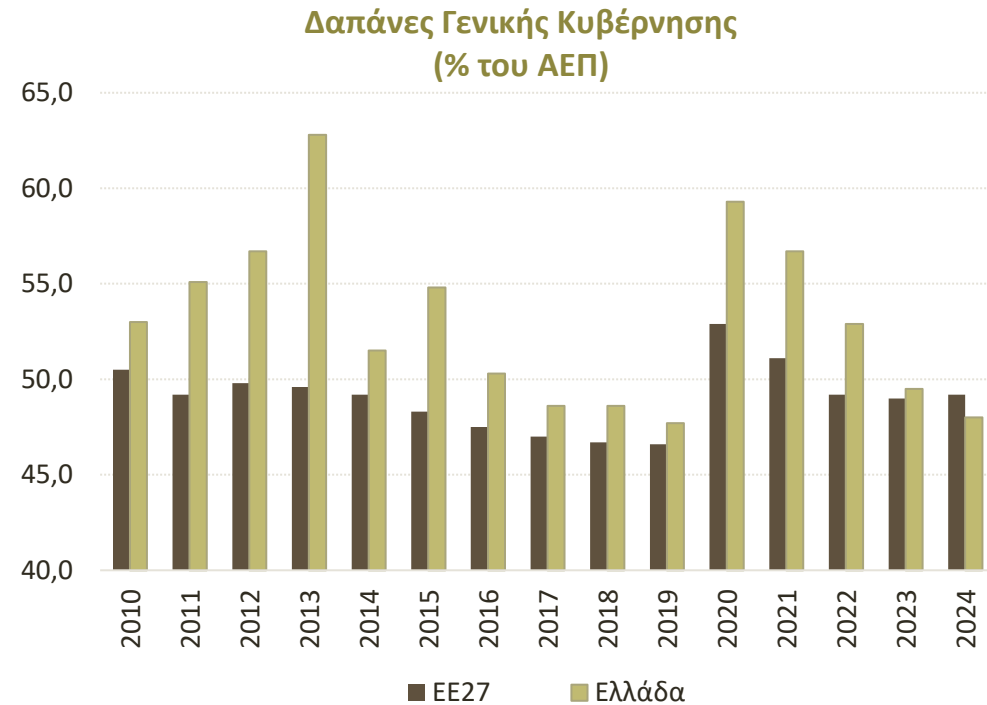
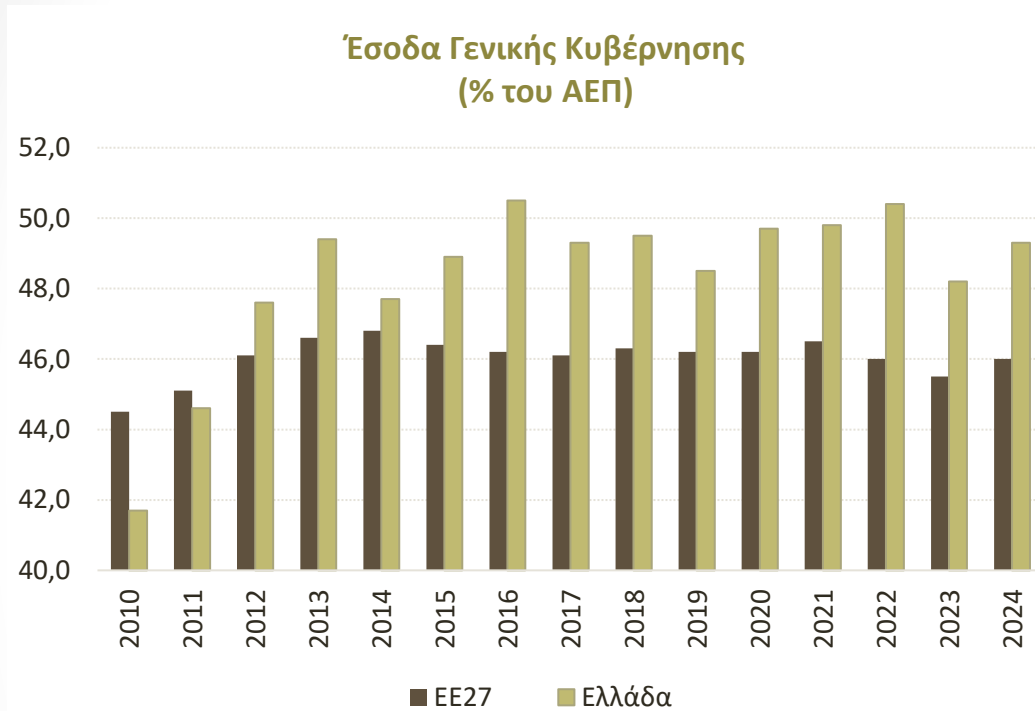
Στην Ελλάδα μειώθηκε το «κενό» συμμόρφωσης ΦΠΑ σε μια πενταετία κατά σχεδόν στο ήμισυ, αλλά παραμένει υψηλό ...

Κενό συμμόρφωσης ΦΠΑ, ως % της συνολικής φορολογικής υποχρέωσης, Ελλάδα & ΕΕ-27, 2018-2022

- Σύμφωνα με μελέτη της ΑΑΔΕ (31/3/2025), περίπου το **1/3** της αύξησης των εσόδων ΦΠΑ της περιόδου **2022-2024** αποδίδεται στη βελτιωμένη συμμόρφωση
- Η μελέτη κάνει χρήση της **ελαστικότητας που εκτίμησε το IOBE (2024)**, αναδεικνύοντας τη μεγάλη συμβολή της εξάπλωσης των ηλεκτρονικών πληρωμών στη βελτίωση της φορολογικής συμμόρφωσης

Ο βαθμός συμμετοχής του δημοσίου τομέα στην οικονομία παραμένει υψηλότερος του Ευρωπαϊκού μέσου όρου

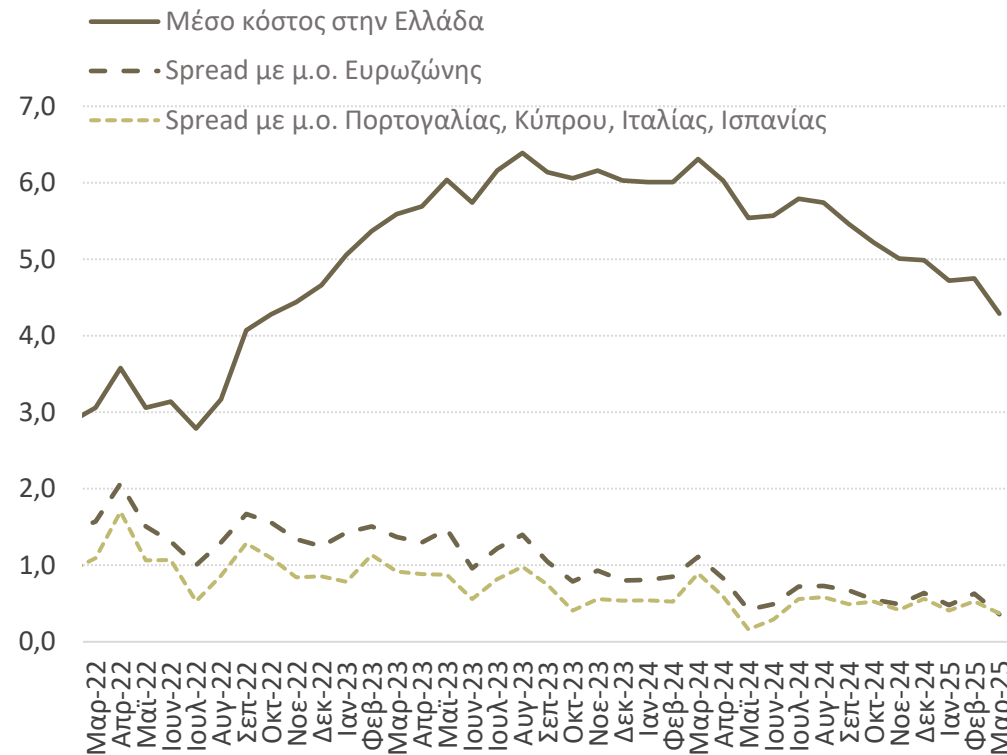

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία: IOBE

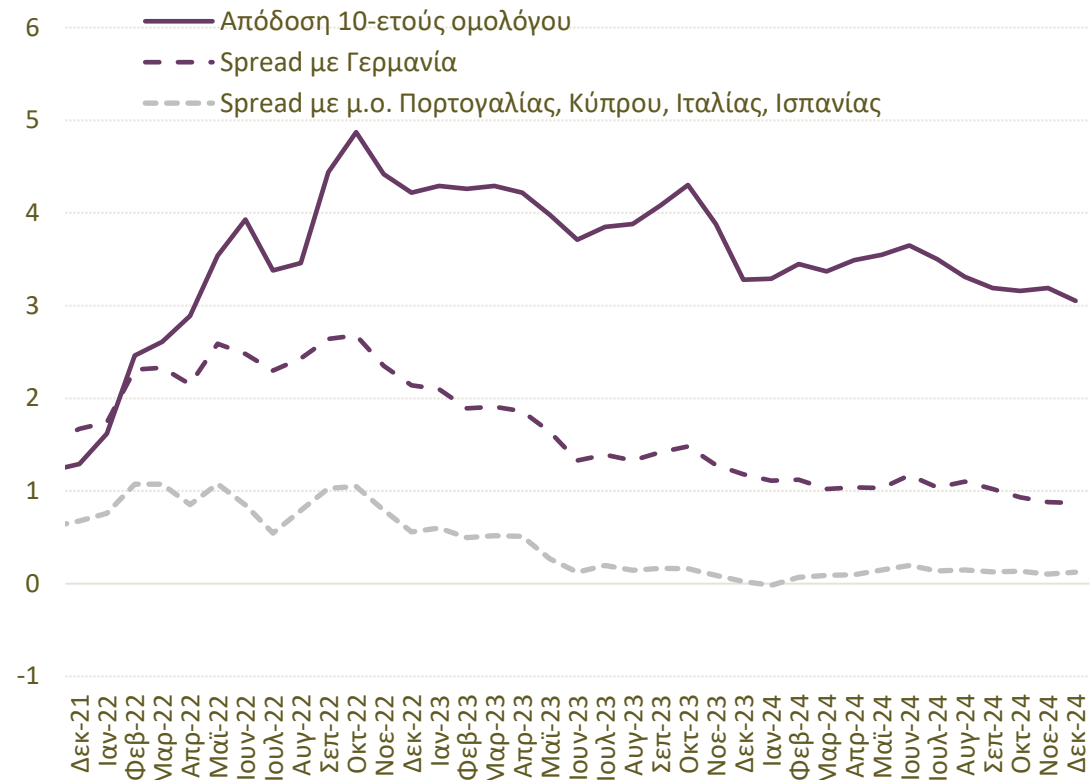
- Οι **δημόσιες δαπάνες** στην Ελλάδα ξεπερνούν τις αντίστοιχες στην ΕΕ-27, αναλογικά με το ΑΕΠ, σε όλη τη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου, με εξαίρεση το 2024, ενώ το ίδιο ισχύει για τα **δημόσια έσοδα** μετά το 2012.
- **Κατά την πανδημία και την ενεργειακή κρίση** (2020-2022), ο βαθμός συμμετοχής του ελληνικού δημοσίου τομέα στην οικονομία αυξήθηκε περισσότερο από τον μέσο όρο στην Ευρώπη, με την απόκλιση να βαίνει σταδιακά μειούμενη το 2023

Το κόστος νέου δανεισμού του ιδιωτικού και δημοσίου τομέα καταγράφουν αποκλιμάκωση το 2024...

Σταθμισμένο μέσο κόστος τραπεζικού δανεισμού προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις (%)

Απόδοση και spread 10-ετούς ομολόγου Ελληνικού Δημοσίου (%)

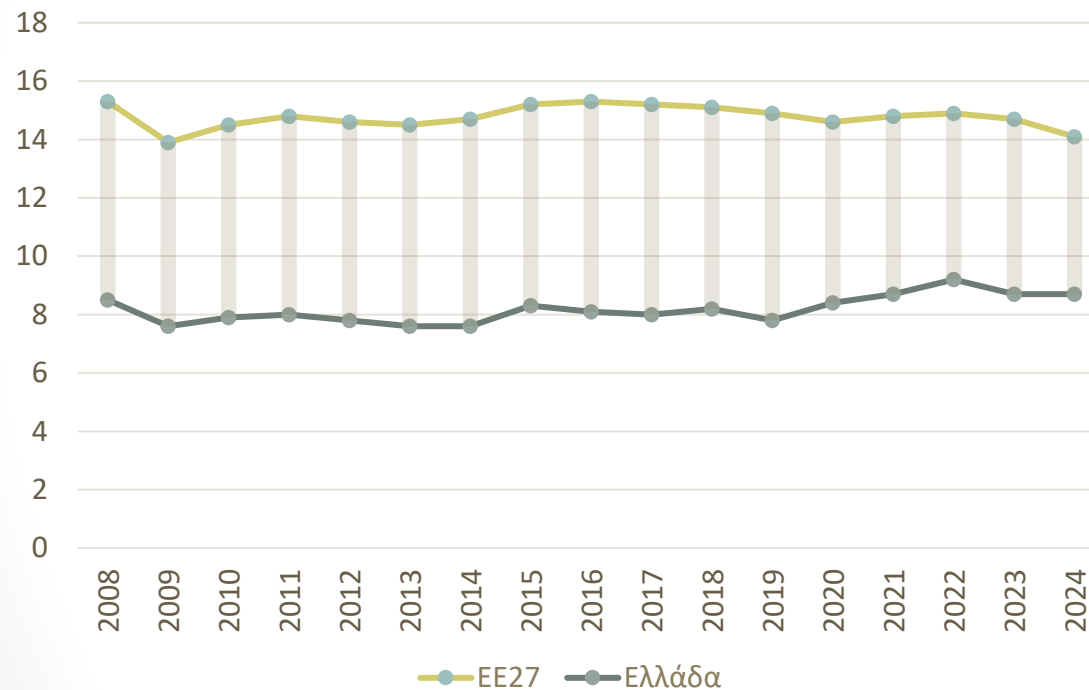
Πηγή: ΕΚΤ

... ενώ παράλληλα έχουν μειωθεί οι αποκλίσεις (**spread**) με τα άλλα μέλη της ΕΖ, αν και παραμένουν υψηλότερες από τα επίπεδα προ-κρίσης

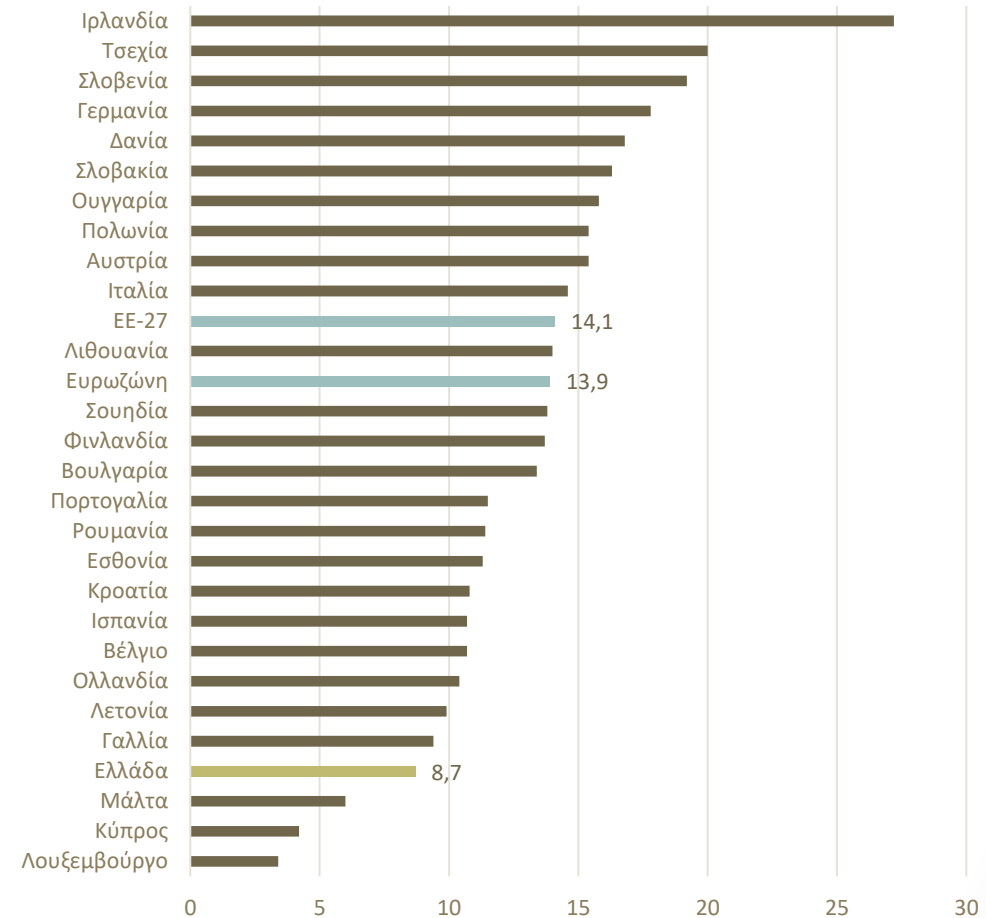
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ

Η συμμετοχή της Μεταποίησης στο ΑΕΠ διαμορφώθηκε στο 8,7% το 2024 από 7,8% το 2019 και 7,6% το 2009

Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία Μεταποίησης,
ως % του ΑΕΠ

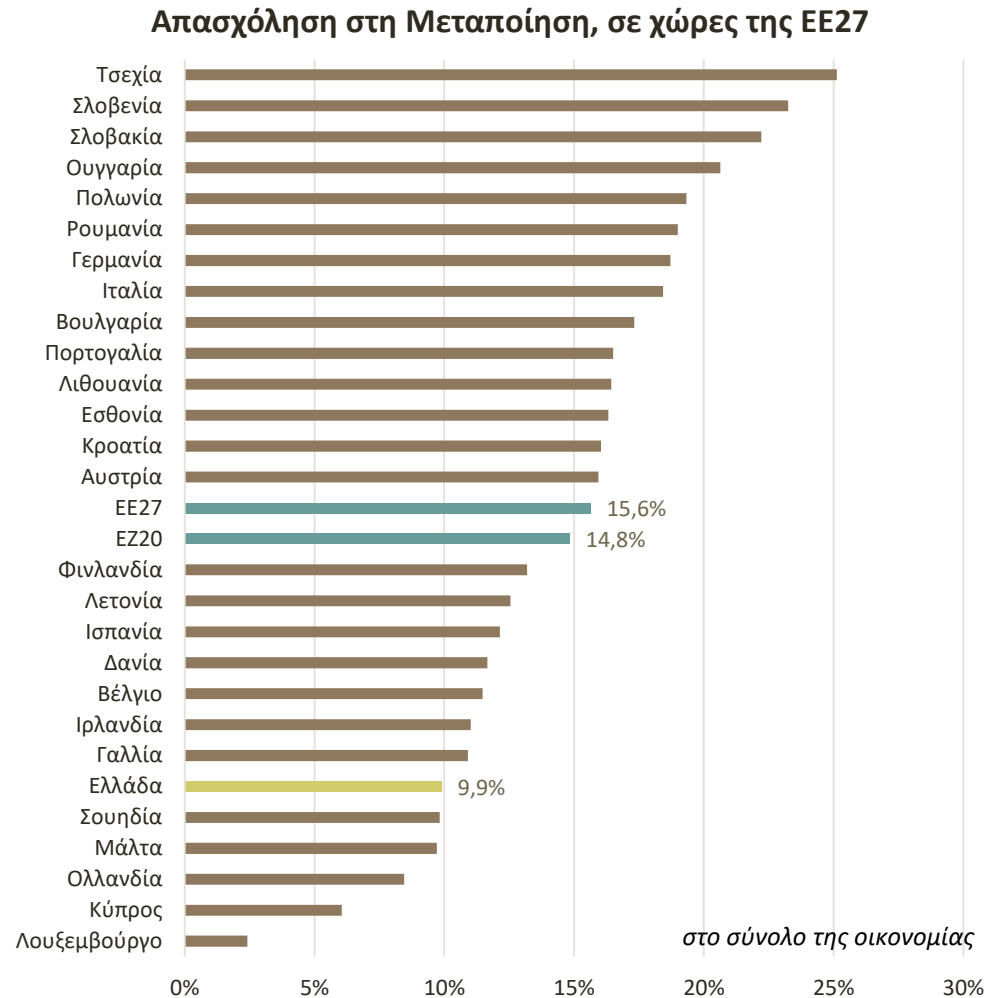

ΑΠΑ Μεταποίησης ως % του ΑΕΠ,
σε χώρες της ΕΕ27, 2024

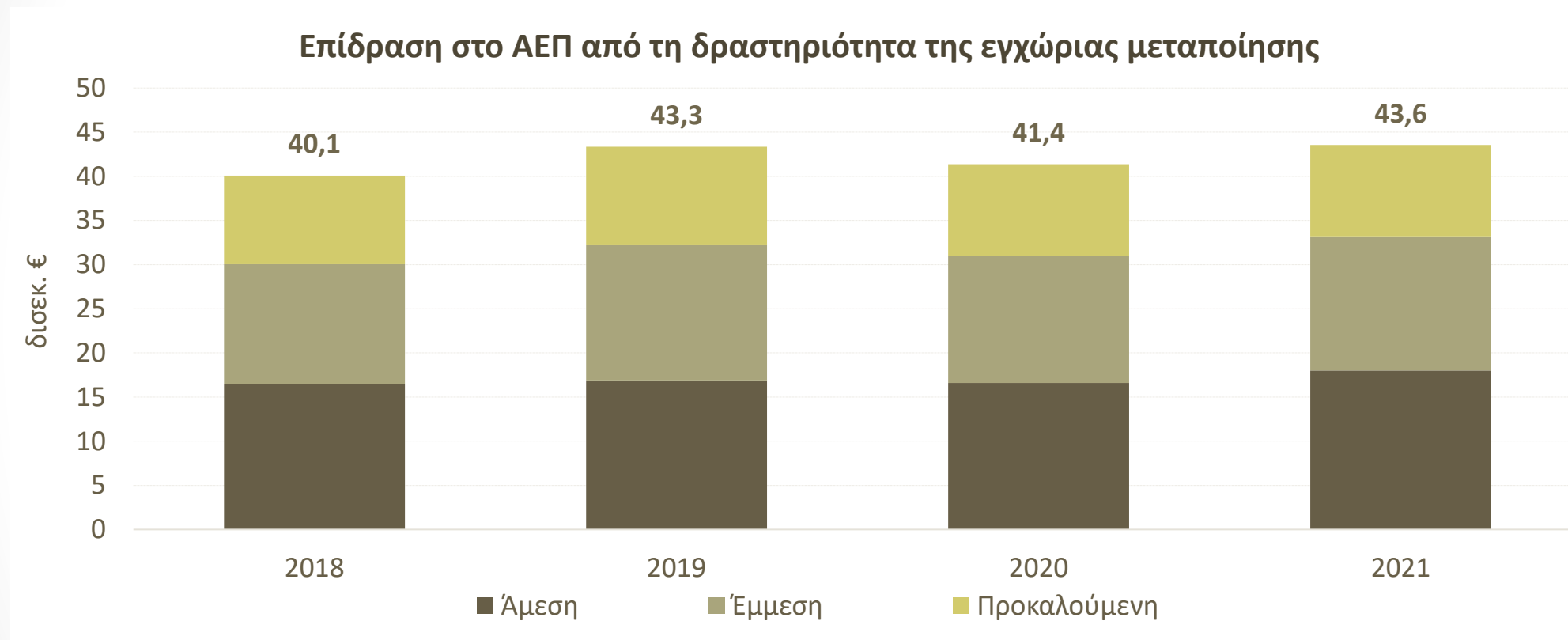
Χαμηλότερα κατά 5,4 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ, στην 4η χαμηλότερη θέση στην ΕΕ

Σημαντικό το μερίδιο Μεταποίησης και στην απασχόληση, (αλλά χαμηλότερα από τον μ.ο. της ΕΕ)

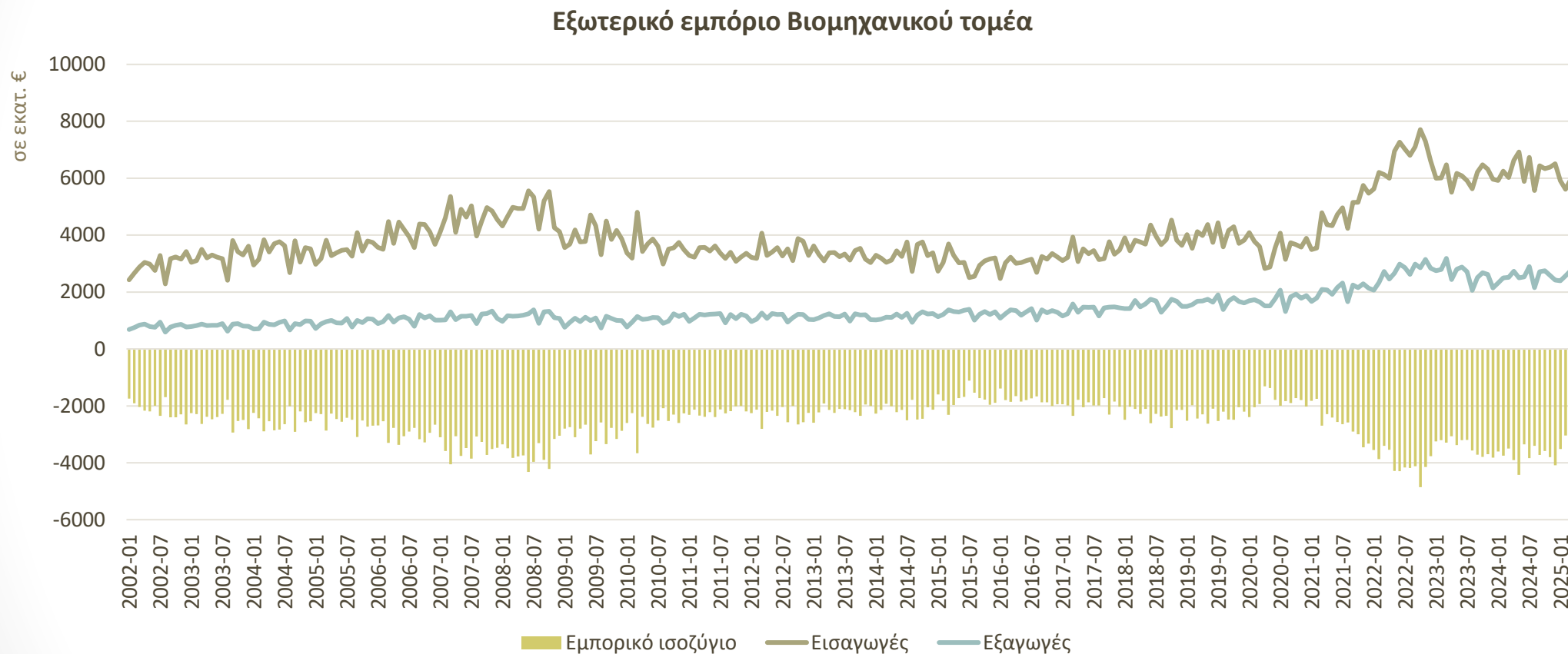
Σχεδόν το 10% των απασχολούμενων στη Μεταποίηση το 2024 στην Ελλάδα έναντι 15,6% στην ΕΕ

Η συνολική συμβολή της Μεταποίησης στο ΑΕΠ εκτιμάται σε σχεδόν €42,1 δισεκ. ετησίως κατά μέσο όρο μεταξύ 2018 και 2021

Αντιπροσωπεύει περίπου το 24% του ΑΕΠ της χώρας την περίοδο 2018 και 2021, ενώ για κάθε €1 προστιθέμενη αξία που παράγει η εγχώρια Μεταποίηση, το ΑΕΠ της χώρας αυξάνεται κατά περίπου €2,5

Άνοδος των εξαγωγών και του εμπορικού ελλείμματος βιομηχανίας την τελευταία πενταετία

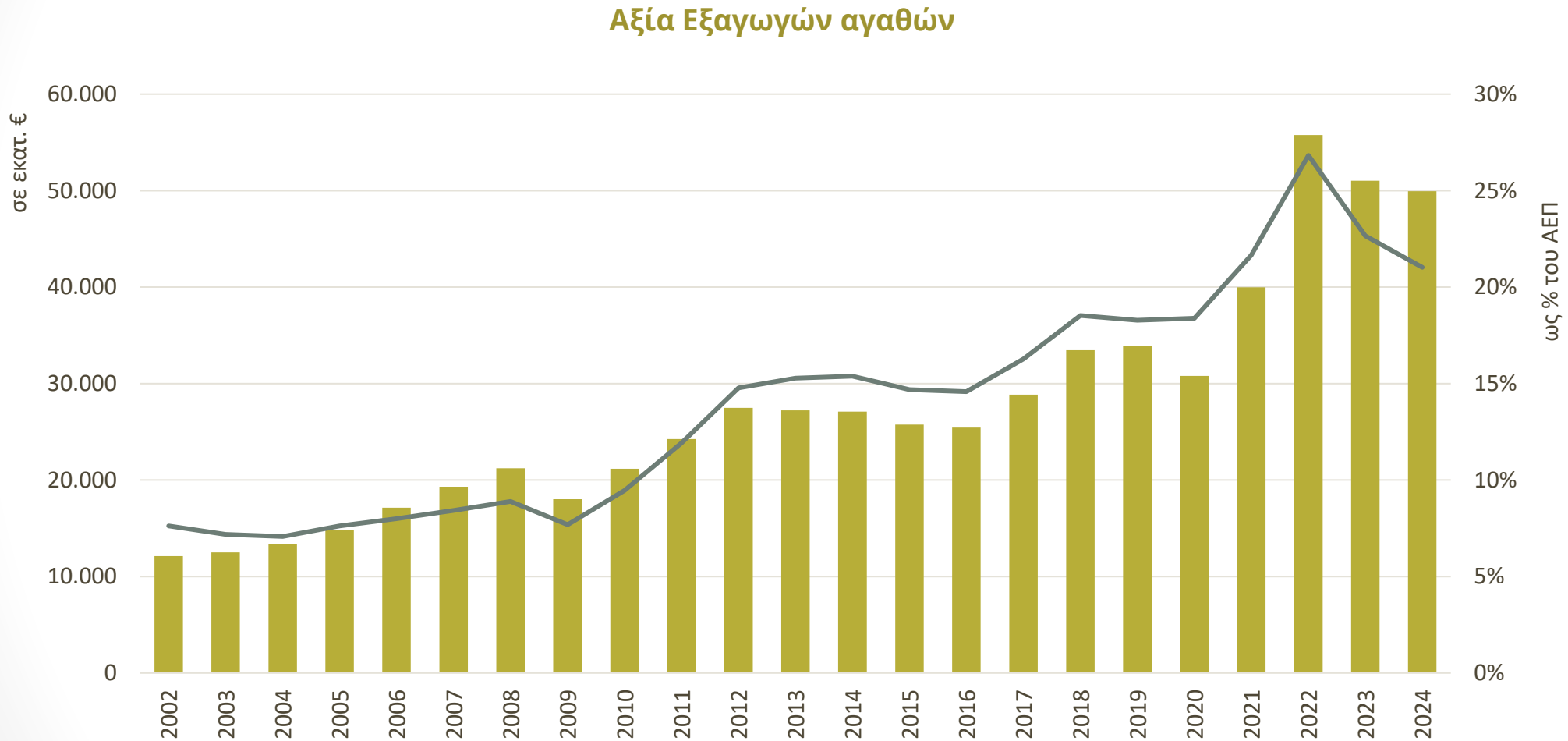

Πηγή: Eurostat, International Trade, ComExt.

Σημ: Σε τρέχουσες τιμές. Περιλαμβάνονται τα Ορυχεία-Λατομεία και η Μεταποίηση, εξαιρουμένων των Προϊόντων διύλισης πετρελαίου

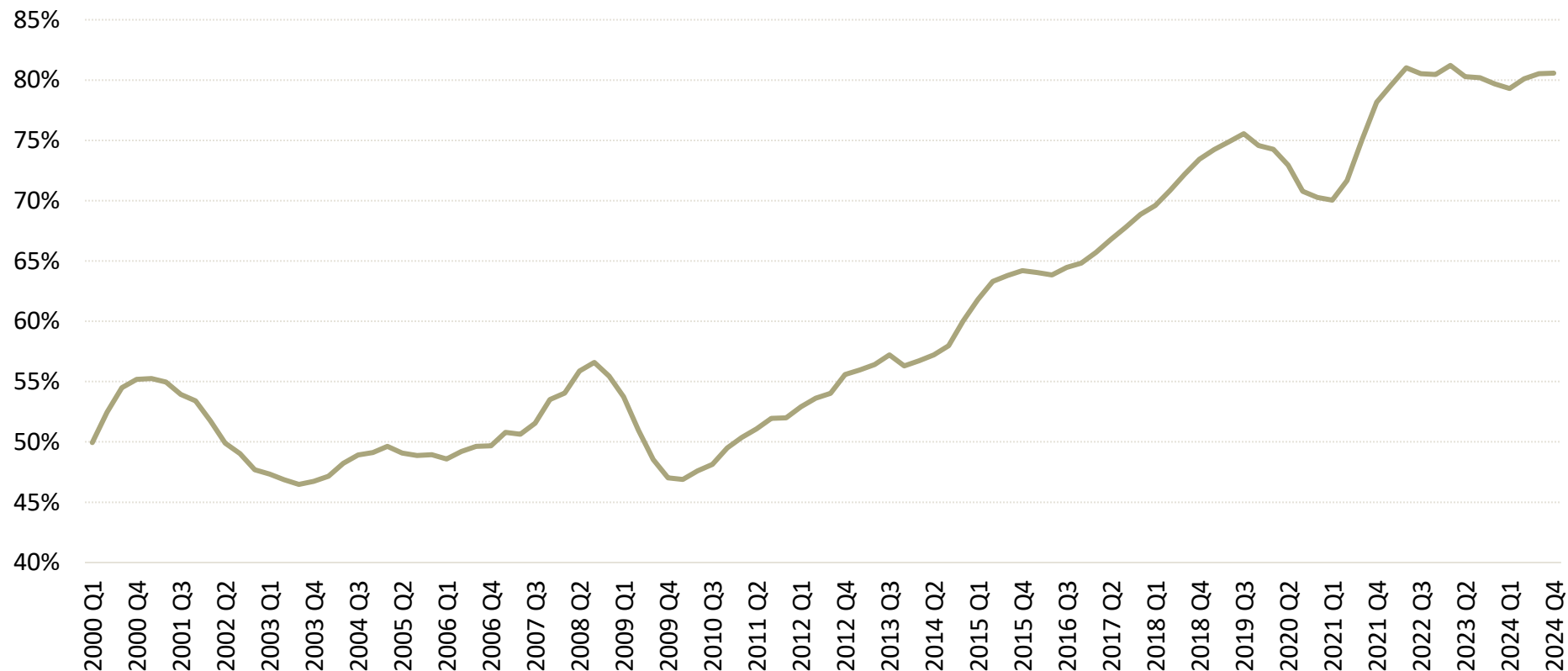
ΕΞΑΓΩΓΕΣ

Αύξηση εξαγωγών

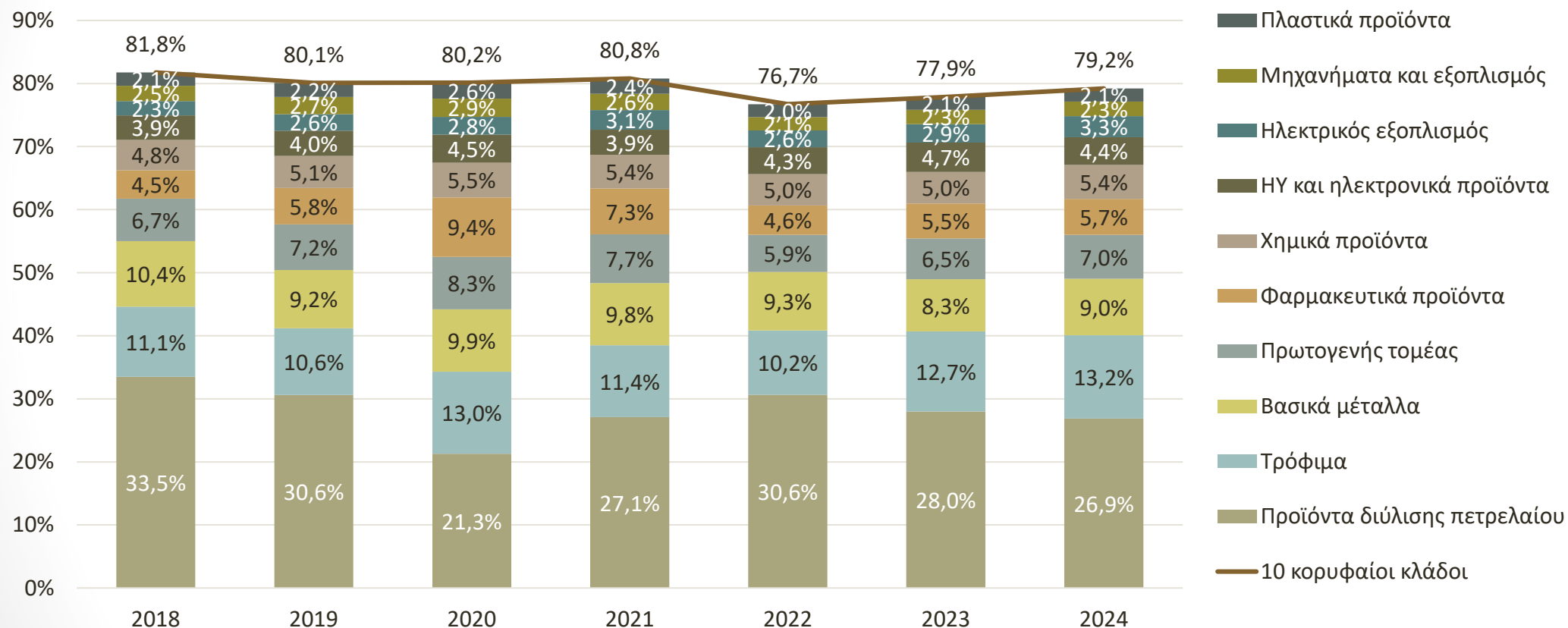
Έχει ενισχυθεί η εξωστρέφεια της ελληνικής οικονομίας

Αξία Εξαγωγών και Εισαγωγών (% του ΑΕΠ)

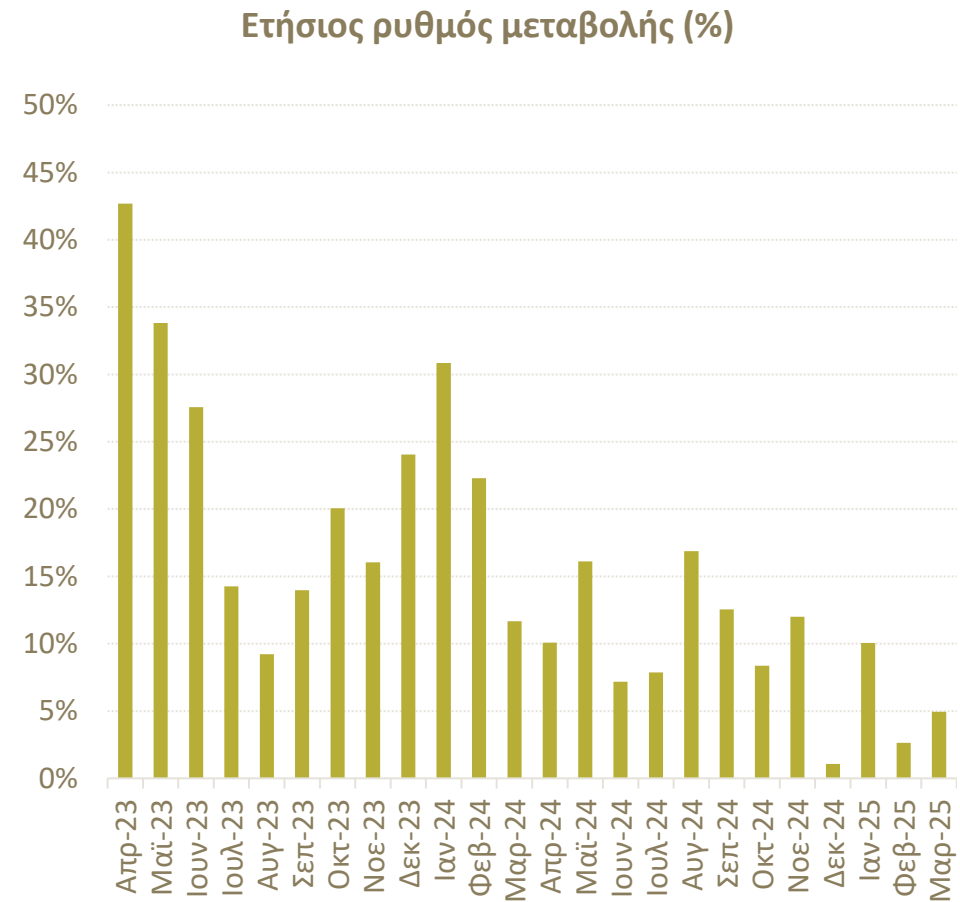
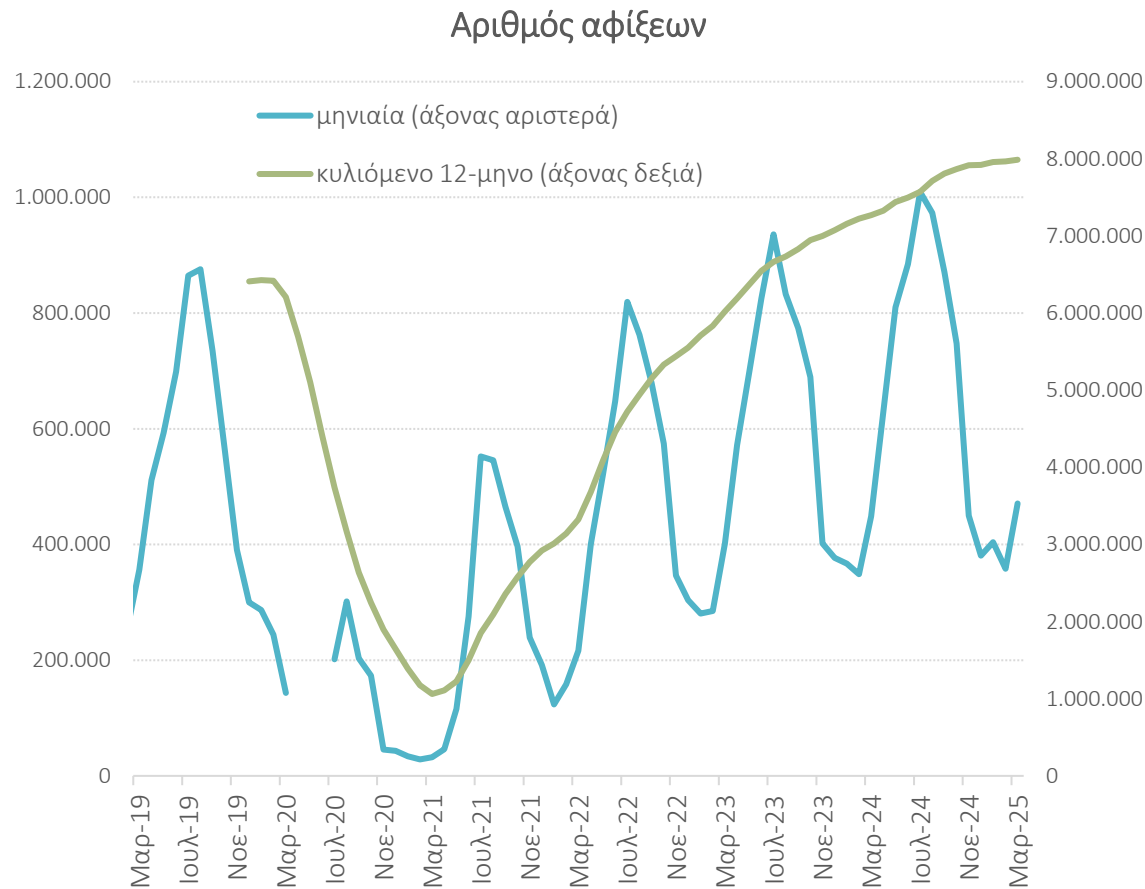
Εξαγωγές ανά κατηγορία αγαθών

Εξαγωγές ανά κλάδο* (% στο σύνολο των εξαγωγών αγαθών)

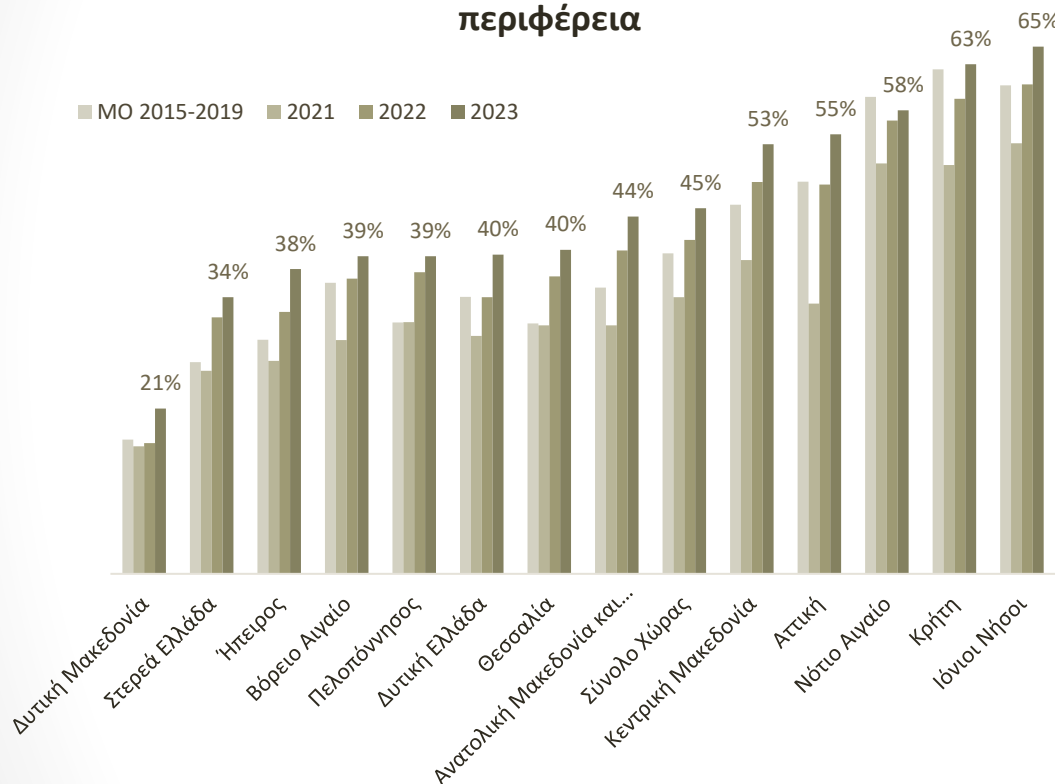
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στην Αθήνα

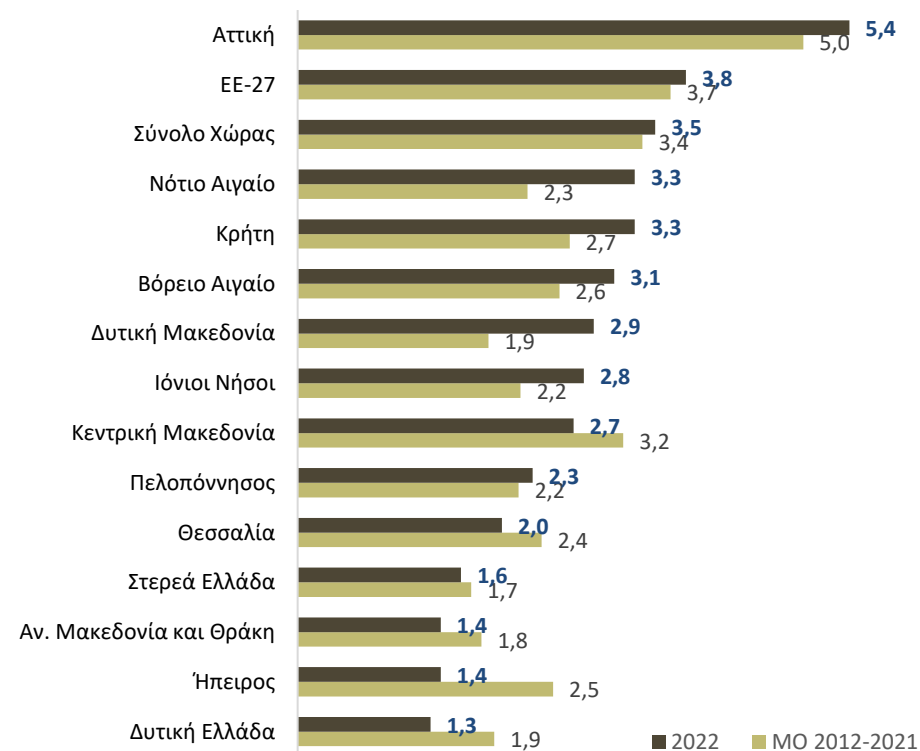

Τα επίπεδα πληρότητας των ξενοδοχειακών καταλυμάτων διαφέρουν συστηματικά μεταξύ περιφερειών και για το 2023, ενώ παρουσιάζουν σταδιακή αύξηση

Πληρότητα ξενοδοχειακών καταλυμάτων ανά περιφέρεια

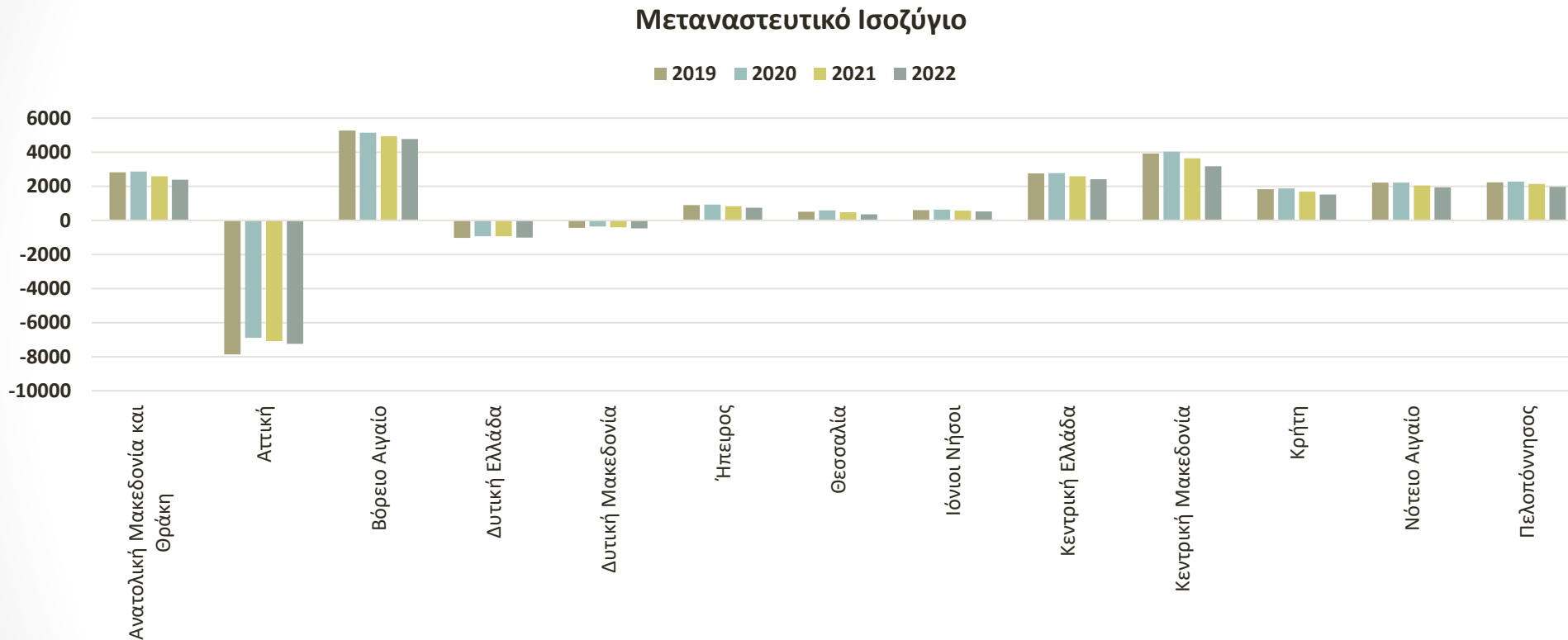

Μερίδιο απασχόλησης σε χώρους πολιτισμού στο σύνολο της απασχόλησης ανά περιφέρεια (σε %)

Το μερίδιο απασχόλησης σε χώρους πολιτισμού στο σύνολο της απασχόλησης σημειώνει σημαντική αύξηση στην νησιωτική Ελλάδα και στην Αττική, ενώ συρρίκνωση σημειώνεται στην ηπειρωτική Ελλάδα για το 2022

Παρά την πληθυσμιακή μείωση, πολλές περιφέρειες παρουσιάζουν θετικό μεταναστευτικό ισοζύγιο.

- Οι μεταναστευτικές ροές ανά περιφέρεια εμπεριέχουν εγχώρια μετανάστευση, η οποία δεν καταγράφεται διακριτά
- Για την Αττική, οι μεταναστευτικές εκροές αφορούν άτομα ηλικίας 25-64 ετών, το οποίο υποδηλώνει μείωση του εργατικού δυναμικού

Ερωτήματα

- Παγκόσμιο εμπόριο και εφοδιαστικές αλυσίδες;
- Ψηφιακές τεχνολογίες, δημογραφικό και εργασία;
- Έκθεση Draghi και ευρωπαϊκές πολιτικές;
- (Πόσο) μπορεί να αλλάξει η ελληνική οικονομία;